

ZPRAVODAJ

městysse Nedvědice

číslo 2 ročník 17 prosinec 2023 zdarma

Foto: Petra Zbořilová

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO STAROSTY	3
ZPRÁVY Z RADNICE	4
Informace z jednání rady městyse	4
Informace z jednání zastupitelstva městyse	4
ZPRÁVY Z KOMISÍ	5
Odpady všude, kam se podíváš...	5
Jak otevřít dětem cestu k četbě a ke knihám	6
Koncert na Pernštejně	6
Výstava obrazů	6
Nedvědicke historie na dosah	7
Odpoledne plné pohybu pro celou rodinu	7
Stolní tenisté v akci	8
SPOLEČENSKÁ KRONIKA	8
Společenská kronika	8
SPOLKY A ORGANIZACE	8
Ohlédnutí za činností Svazu tělesně postižených	8
Rybářka roku 2023	9
Jasanfest	9
Freedom Art vás baví už osmou sezonu	10
Pohádkový les v Nedvědicích již popáté	11
Nejenom zahrádkou živ je člověk...	11
ZPRÁVY Z FARNOSTI	12
Pouť k hrobu sv. manželů Jindřicha a Kunhuty	12
Termíny bohoslužeb v neděli od poloviny prosince 2023 do poloviny června 2024	14
HISTORIE	15
Farní kostel svaté Kunhuty v Nedvědicích	15
ZDRAVÍ	15
Víte, k čemu slouží antioxidanty	15
Pooperační jizva pohledem fyzioterapeuta	16
TAJUPLNÉ BYLINKY... známé i neznámé	17
CESTOVÁNÍ	18
Putování po Severním Irsku	18
ZAJÍMAVOSTI Z OKOLÍ	19
Tradiční (?) hody na Lískovci	19
Skrýti kouty měst Koruny Vysočiny děti i dospělí provádí pohádkové bytosti	20
RŮZNÉ	21
Tříkrálová sbírka je poselstvím naděje	21
Tradiční vánoční koncert	21
Výsledky fotosoutěže	22
Vánoční příběh	22
Kavárna na cestě	22
ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA	23
Úvodní slovo ředitelky školy	23
Zimní čtyřboj	23
Spolupráce 1. stupně ZŠ s centrem Eden	23
Začátek školního roku v Mateřské škole Nedvědice	24
Mezinárodní projekt Záložka do knihy spojuje školy	25
Švýcarsko – Škola je život	26
Procházky za historií	27
První čtvrtletí v šesté třídě	28
EKO den s Kometou	29
Podzimní zájezd do divadla	29
Projektový den - Místo, kde žijeme	30
Začátek roku u čtvrtáků	31
Družina v novém školním roce	32
Pestrá výuka v páté třídě	33
FOTOREPORTÁŽ Z ADVENTNÍCH TRHŮ POD PERNŠTEJNEM	34

TIRÁŽ

Zpravodaj městyse Nedvědice

Vydává: Městys Nedvědice
www.nedvedice.cz

Evidován pod číslem MK ČR E 17302

Tisk: Tiskárna UNIPRESS s. r. o.
Žďár nad Sázavou

Redakce je pověřen městys Nedvědice.

Adresa redakce:
Úřad městyse Nedvědice
Nedvědice 42
592 62 Nedvědice

Tel.: 566 566 132

Redakce si vyhrazuje právo výběru
a úpravy příspěvků, nevyžádané
příspěvky se nevracejí.

Dotazy a příspěvky vítáme
na e-mailu: zpravodaj@nedvedice.cz.

Vychází dvakrát ročně nákladem
800 ks.

**Uzávěrka příspěvků do čísla
1/2024 je 15. 5. 2024.**

POZVÁNKA

Vážení a milí spoluobčané, život naší obce přinesl v uplynulých šesti měsících opět mnoho nového. Chci Vám prostřednictvím Zpravodaje přiblížit několik, z mého pohledu podstatných událostí a akcí.

V minulém čísle jsem se zmiňoval o pravděpodobném poskytnutí dotace na dokončení rekonstrukce domu čp. 32. Avizovaná podpora tohoto projektu nám byla potvrzena a činí bezmála 10 milionů Kč. Nyní jsou stavební práce v plném proudu. Konkrétní podobu, resp. termín dokončení tohoto projektu, očekáváme v druhé polovině roku 2024. A na co se můžeme těšit? Nad Informačním centrem dojde k celkové rekonstrukci střechy a půdních prostor, kde vzniknou prostory nové, vhodné například na uspořádání výstav, malých koncertů či besed. Ve dvoře za Infocentrem budujeme novou bezbariérovou knihovnu, veřejné toalety a zrekonstruovaný dvorek bude sloužit na různá setkávání a jiné komornější akce.

Druhým velkým projektem je rozšíření místního hřbitova. Tento projekt provázely drobné komplikace, se kterými jsme si nakonec dokázali poradit. Na finální podobu nové části místního hřbitova se můžeme těšit v první polovině příštího roku. V rámci tohoto projektu je počítáno také s veřejnými toaletami.

V lokalitě za hřbitovem byla v závěru měsíce října dokončena novostavba kanalizace a rekonstrukce vodovodu. Vždy

se snažíme o koordinaci prací v daných lokalitách, bohužel mohou nastat okolnosti komplikující předpokládaný časový harmonogram. Nebyly zde položeny finální vrstvy komunikace. Důvodem je uložení nadzemního vedení elektřiny a s tím spojený projekt nového veřejného osvětlení. Tato akce je vyvolána společností EG.D, a. s. Po uložení všech sítí do země dojde k pokládce finální vrstvy komunikace. Vlastní realizaci očekáváme v průběhu roku 2024.

Další projekt, ze kterého mám nemalou radost, je rekonstrukce panelové cesty mezi nádražím a železničním přejezdem u Císařské studánky. Chodník je v majetku a péči Správy železnic. Jednalo se o mnoha variantách, ve hře bylo i reálné uzavření a trvalá demontáž. Na neschůdnost, resp. havarijní stav, jsem opatrně upozorňoval řadu let. Při vyjednávání se ukázalo, že mírnost a osobní jednání byly úspěšnější než váha "ostrých" e-mailů. Na výsledek opravy si sice budeme muset počkat na jaro příštího roku, ale pevně věřím, že opravený „kousek“ Nedvědice ocení jak návštěvníci Nedvědice, tak i velké procento místních, a to především v zimním období. Tento projekt byl předběžně naceňován na cca 5 milionů Kč a je ze sta procent hrazen mimo nedvědický rozpočet.

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem místním spolkům a organizacím, které se zapojují do kulturního i sportovního dění u nás v Nedvědici. Vzájemná

spolupráce byla dobře vidět např. při pořádání Slavností Pernštejnského panství, kde se oproti minulým letům představilo mnohem více místních organizací. Budu potěšen, když v tomto trendu budeme pokračovat i nadále.

Každé roční období je svým způsobem kouzelné. To, které nás nyní čeká, máme všichni pravděpodobně nejraději. Je spojené s nejkrásnějšími svátky v roce, a to s Vánocemi. Přeji všem spoluobčanům v Nedvědici i na Pernštejně krásné prožití svátků, do nového roku hodně úspěchů a v neposlední řadě to nejdůležitější, především pevné zdraví!

Petr Konečný

*Rekonstrukce panelové cesty
Foto: Petr Konečný*

*Rekonstrukce domu čp. 32
Foto: Petr Konečný*

*Rozšíření hřbitova
Foto: Michal Buryšek*

*Stavba kanalizace a vodovodu
Foto: Petr Konečný*

Informace z jednání rady městyse

Od posledního vydání Zpravodaje zasedala Rada městyse Nedvědice celkem 13x a projednala následující záležitosti:

RMN schválila

1. rozpočtová opatření číslo 6, 7, 9, 10, 12, 13 a 14/2023.
2. přijetí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje ve výši 40 000 Kč na projekt *Zajištění turistické sezony 2023 v TIC Nedvědice*.
3. pronájem areálu u rybníka dne 27. 5. 2023 pro SDH Pernštejn a zároveň prominula nájemné.
4. vyřazení majetku z evidence městyse Nedvědice – tiskárna DEVELOP Ineo.
5. Dodatek č. 1 ke smlouvě na stavbu *Rozšíření hřbitova*.
6. pronájem sokolovny paní Čepíkové v termínu 1.–2. 6. 2023 a zároveň prominula nájemné.
7. pronájem sokolovny pro Svaz tělesně postižených, místní organizaci Nedvědice, dne 14. 6. 2023 a zároveň prominula nájemné.
8. pronájem sokolovny panu Stachovi dne 17. 6. 2023 dle platného ceníku městyse Nedvědice.
9. pronájem areálu u rybníka panu Nedomovi dne 8. 7. 2023 dle platného ceníku městyse Nedvědice.
10. pronájem sokolovny paní Kučírkové dne 8. 7. 2023 dle platného ceníku městyse Nedvědice.
11. pronájem areálu u rybníka pro SDH Nedvědice dne 26. 8. 2023 a zároveň prominula nájemné.
12. zveřejnění záměru pronájmu sokolovny na "cvičení jógy".
13. zveřejnění záměru pronájmu sokolovny na "cvičení – HIIT".
14. pronájem sokolovny panu Stachovi dne 7. 10. 2023 dle platného ceníku městyse Nedvědice.
15. pronájem sokolovny panu Flesarovi dne 27. 10. 2023 dle platného ceníku městyse Nedvědice.
16. dar z rozpočtu městyse Nedvědice pro Český svaz včelařů Nedvědice ve výši 17 000 Kč.
17. převod finančních prostředků z rezervního fondu do fondu investičního ZŠ a MŠ Nedvědice – částku 150 100 Kč.
18. odměnu ředitele ZŠ a MŠ Nedvědice.
19. sloučení závazných ukazatelů rozpočtu na opravy a na služby, cestovné, reprezentaci a ostatní náklady ZŠ a MŠ Nedvědice.
20. pronájem sokolovny na "cvičení jógy" paní Skoumalové.
21. pronájem sokolovny na "cvičení – HIIT" paní Brychtové.
22. smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu JMK na pořízení cisternové automobilové stříkačky ve výši 1,7 mil. korun.
23. dodatek č. 2 ke smlouvě na stavbu *Rozšíření hřbitova*.
24. podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro ROSPÚK na náklady spojené s pořádáním akce *O zakleté princezně* ve výši 5 000 Kč.
25. pronájem sokolovny třídy Jasan Základní školy ZaHRada Tišnov dne 13. 10. 2023 a zároveň prominula nájemné.
26. pronájem sokolovny pro 1. RK Nedvědice dne 15. 12. 2023 za účelem pořádání schůze spolku a zároveň prominula nájemné.
27. podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro Svaz tělesně postižených, místní organizace Nedvědice, na náklady spojené s uspořádáním zájezdů ve výši 3 000 Kč.
28. pana Leoše Ondráčka za člena školské rady za zřizovatele.
29. pronájem sokolovny Svazu tělesně postižených v ČR, místní organizaci Nedvědice, dne 12. 12. 2023 a zároveň prominula nájemné.
30. Smlouvu o výpůjčce č. Ji-2023-AO na prodloužení zapůjčení mincovního pokladu.
31. Smlouvu o zřízení služebnosti na zřízení služebnosti k parc. č. 946/4 v k. ú. Nedvědice pod Pernštejnem.
32. zveřejnění záměru prodeje pozemku p. č. 946/3 v katastrálním území Nedvědice pod Pernštejnem.
33. Dodatek č. 1 ke Smlouvě o poskytnutí podpory č. 18/2023 pro ZpěvAhra z. s.
34. podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro Freedom Art z. s. ve výši 5 000 Kč.
35. pronájem kuchyně a jídelny v sokolovně pro SKASAN dne 28. 10. 2023 za účelem uspořádání akce *Halloween* a zároveň prominula nájemné.
36. pronájem sokolovny pro SKASAN dne 25. 11. 2023 za účelem uspořádání koncertu Violy Richterové a Vojtěcha Dingy – *Vánoce s pohádkou* dle platného ceníku městyse Nedvědice.
37. pronájem sokolovny pro SKASAN ve dnech 30. 11.–3. 12. 2023 za účelem uspořádání akce *Adventní trhy pod Pernštejnem* a zároveň prominula nájemné.

RMN vzala na vědomí

1. Výroční zprávu o činnosti školy za školní rok 2022–2023 ZŠ a MŠ Nedvědice.
2. termíny zápisů dětí do ZŠ a MŠ Nedvědice.

RMN projednala

1. rozpočet městyse Nedvědice na rok 2024 a střednědobý výhled (2025–2029) rozpočtu městyse Nedvědice.

Petr Konečný

Informace z jednání zastupitelstva městyse

Od posledního vydání Zpravodaje zasedalo Zastupitelstvo městyse Nedvědice 2x a projednalo následující záležitosti:

ZMN schválilo

1. účetní závěrku městyse Nedvědice sestavenou k 31. 12. 2022.
2. výsledek hospodaření rozpočtové činnosti městyse Nedvědice za rok 2022 ve výši 10 183 843,90 Kč a jeho převod na účet 432.
3. výsledek hospodaření hospodářské činnosti městyse Nedvědice za rok 2022 ve výši 803 675,91 Kč a jeho převod na účet 432.
4. celoroční hospodaření městyse Nedvědice a schválilo závěrečný účet městyse za rok 2022 včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření za rok 2022, a to bez výhrad.
5. podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro SK Pernštejn Nedvědice ve výši 115 000 Kč.
6. podporu z rozpočtu městyse Nedvědice pro Freedom Art z. s. ve výši 20 000 Kč.
7. Kupní smlouvu na p. č. 998/2 a p. č. st. 3/2 v k. ú. Nedvědice pod Pernštejnem.
8. Kupní smlouvu na část pozemku p. č. 23/1 v k. ú. Pernštejn.
9. Kupní smlouvu na část pozemku p. č. 109/5 v k. ú. Nedvědice pod Pernštejnem.
10. Kupní smlouvu na část pozemku p. č. 29/12 v k. ú. Nedvědice pod Pernštejnem.

11. Smlouvu se Svazem vodovodů a kanalizací Žďársko na projekt *Nedvědice – vodovod a kanalizace Žlíbky II.*
12. Smlouvu se Svazem vodovodů a ka-

- nalizací Žďársko na projekt *Nedvědice – vodovod a kanalizace Žlíbky II.*
13. rozpočtové opatření číslo 11/2023.

ZMN vzalo na vědomí

1. zprávy z Rady městyse Nedvědice.
2. zprávy z výborů a komisí.
3. Rozpočtová opatření číslo 3, 5, 6, 7, 9 a 10/2023.

Petr Konečný

ZPRÁVY Z KOMISÍ

Odpady všude, kam se podíváš...

Odpadů je stále více a zdá se, že si s nimi nevíme rady. Je třeba, aby vznikalo co nejméně materiálu, který je dále nevyužitelný, a proto se musí vyhazovat. Naši občané začínají pomalu chápat neudržitelnost současného stavu. Bylo by dobré trochu zrychlit a začít se důsledně řídit třemi slovy původem z angličtiny: SNIŽUJ SPOTŘEBU – POUŽIJ ZNOVU – RECYKLUJ (reduce – reuse – recycle). SNIŽUJ SPOTŘEBU: Zásadní je omezit spotřebu a nakupovat pouze to, co potřebujeme. Plýtváme jídlem, které končí v odpadu, přestože jeho cena stále stoupá. Vyhazujeme spotřebiče a přístroje nejen v případě, že dosloužily, ale nezřídka také, když mají pouze drobnou opravitelnou závadu nebo se nám přestaly líbit. POUŽIJ ZNOVU: Vyhazujeme obaly, igelitové tašky a sáčky a jiné věci, které bychom mohli znovu použít. RECYKLUJ: Netřídíme správně ani dostatečně, a tak znemožňujeme recyklaci vytríděných surovin, jako je papír, sklo, plasty, kovy.

Za zmínku stojí několik konkrétních příkladů z nakládání s odpady v Nedvědici: Do velkoobjemových kontejnerů na bioodpad patří „dužnaté větvičky do 30 cm“, ale nacházíme tam celé větve stro-

mů, túje, desky a kusy nábytku, odpad v plastových sáčcích. Zamestnanci městyse pak musí kontejnery vysypat a znovu vytřídit. Ještě odpornější situace nastává v případě odběrných nádob na jedlé oleje, kam patří oleje POUZE v PLASTOVÝCH, dobře uzavřených lahvích. Vhazujeme tam skleněné lahve, které se nárazem o sebe rozbijí, a obsah se vylije. Chtěli bychom být na místě těch, kteří musí z nádoby vše vybrat a vyčistit ji? Po přečtení výše popsaného se nedivíme, že zaměstnanci městyse nestíhají ostatní práci jen proto, že jim ji kvůli zajištění vlastního pohodlí zbytečně přiděláváme.

Jsem velmi ráda, že výše popsané nešvary neplatí pro všechny naše občany. Naštěstí jsou mezi námi napříč generacemi takoví, kteří třídí zodpovědně, třídění odpadu považují za standardní chování a učí to i své děti. Za to jim patří velký dík.

Blanka Dračková
za KŽPS

Foto: Blanka Dračková

Jak třídit v Nedvědici

Obaly musí být prázdné, zbavené největších nečistot a sešlápnuté.

Větve patří POUZE do kontejneru u centra Freedom Art (vedle nového mostu přes Svratku).

Plast

PET lahve, igelitové sáčky, krabice od nápojů, kelímky od jogurtů, obaly od mycích a pracích prostředků, sušenek, oplátků, plechovky (dokud nemáme nádobu na kovy)

NE vyplachovat, NE odstraňovat plastová víčka a etikety

Bioodpad

dužnaté větvičky do 30 cm, odpad ze zahrady, biozbytky z kuchyně

NE vhazovat větve, části keřů, dřevěné kusy nábytku, desky
NE vhazovat bioodpad v plastových sáčcích či nádobách

Oleje

jedlé oleje v DOBRĚ uzavřených PET lahvích

nádoba umístěná za obchodním domem

Sklo

skleněné obaly (láhve a sklenice), které mohou být s víčky a nemusí být vymyté
NE keramika, porcelán, varné sklo, zrcadla

Papír

kancelářský papír, sešity, noviny, časopisy, kartonové krabice

NE mastný, mokrý
ANO sešlápnutý

Jak otevřít dětem cestu k četbě a ke knihám

V pátek 24. listopadu zaplnily nedvědicou obřadní síň stovky autorů. Samozřejmě v přeneseném slova smyslu, myslíme tím stovky titulů autorů, kteří píšou pro děti a mládež. Paní učitelky Eva Zemanová, Dominika Štarhová a Petra Smejkalová nás provedly spleťtým a pro laika složitým světem knih, které jsou určeny dětem od nejútlejšího věku až po starší školní věk. Pro přehlednost rozdělily knihy tematicky a žánrově. Díky svým vlastním zkušenostem ví, jak přivést k četbě tzv. nečtenáře (děti, které nerady čtou), neboli jak otevřít svět knih opravdu všem dětem. Poradily, jak rozpoznat dobré ilustrace, mluvily o zpracování citlivých témat, která jsou mnohdy z dětského světa vytěšňována, ačkoli se stávají čím dál naléhavějšími. Vstřícná a milá atmosféra učinila z několika hodinové besedy bohatý zdroj informací a rad, které mohou být, např. pro rodiče, dobrým vodítkem jak při výběru vánočního dárku v podobě knihy, tak cennou pomocí, co s dětmi číst.

Beseda o dětské literatuře byla vysoce kvalitní, litovat může každý, komu unikla.

KKS

Foto: Libuše Císařová

Koncert na Pernštejně

Hrad Pernštejn a koncerty hudebního festivalu Concentus Moraviae patří k sobě... ostatně už od dob vzniku v roce 1996.

I letošní 28. ročník zůstal věrný působivým prostorům Rytířského sálu. 19. června 2023 zde předvedli svoje umění pařížský instrumentální soubor Ensemble Castelnor spojící hudebníky různých národností (Chloe Lucas – violon, Felipe Querra – cembalo, varhanní pozitiv, Nicolas Wattinne – teobla, kytara, Josef Žák – housle). Založil jej v roce 2016 v Paříži právě Josef Žák působící jako umělecký vedoucí. Hlavním zdrojem jejich repertoáru je kroměřížská hudební sbírka biskupa Karla Liechtensteina-Castelnora. Program koncipovaný ze skladeb autorů 17. století dostal název *Labyrinth Garden*, byl totiž volně inspirován Květnou zahra-

Foto: Libuše Císařová

dou v Kroměříži. Skladby mj. imitovaly zvuky přírody, hlasy ptáků, evokovaly tance bájných alegorických postav. Posluchači ocenili umělecké mistrovství hudebníků, dokonce mohli řešit hudební hádanky, mile zněly cizokrajné názvy skladeb. Překvapením na závěr byl notový záznam lidové písně *Lavečka*, při níž umělci doprovodili zpěv přítomných posluchačů na historické hudební nástroje.

Poděkování za dlouholetou přízeň festivalu, který se uskutečňuje na dvaceti prestižních místech Moravy, zaslouží správa hradu a Národní památkový ústav v Brně. Zkrátka je skvělé, že Concentus Moraviae a hrad Pernštejn pořád patří k sobě!

Libuše Císařová
za KKS

Výstava obrazů

Malíř Přemysl Povondra se vrátil do Nedvědice do prostoru obřadní síně historického domu čp. 32 po čtyřleté přestávce. Celkově už u nás vystavoval šestnáctkrát. K prezentování jeho grafik a obrazů v rámci Slavností Pernštejnského panství 2023 byl tentokrát pádný důvod, Mistr Povondra totiž oslavil letos v dubnu 80. narozeniny. Jeho uměleckou techniku při vernisáži 30. června ocenil RNDr. Ivan Koláčný, zdůraznil i tišnovské kořeny a vztah Přemysla Povondry k perštejnskému podhradí, které jej do našeho regionu stále přivádějí. Se svojí rodinou žije dlouhodobě v Kladně. Při zahájení výstavy zazpíval pěvecký sbor Petry Glosov Cvrkalové Cvrčci, jejichž zpěvník P. Povondra také ilustroval. Obrázky s dětskou tematikou jsou mimochodem trvalou součástí Mistrových tvorby. V rodinné malířské tradici pokračuje i jeho vnuk Mikuláš. Nevyčerpatelnou inspirací Povondrových obrazů je postava ženy, jak říká on sám. Návštěvníky mimo jiné zaujalo několik rozměrných pláten, z nichž asi největší pozornost získala Anežka Česká. Obrazy Přemysla Povondry budí emoce, což je smyslem a posláním umění...

Libuše Císařová za KKS

Foto: Petra Zbořilová

Naše historické besedy pokračovaly i v podzimních měsících. Téma *Historie číslování domů v Nedvědici* bylo opravdu lákavé, o čemž svědčí zcela zaplněná obřadní místnost historického domu čp. 32. V pátek 20. října se potkaly dvě – tři generace těch, kteří se rádi dozvídají další informace o místě svého bydliště. Pro značný zájem proběhlo opakování besedy ve středu 15. listopadu na tomtéž místě.

Historický úvod přednesl pan Jiří Šmíd. Seznámil nás se zásadami systému číslování domů od roku 1781, souvisejícími vazbami na majitele hradu Pernštejna a na historické události v rámci habsburské monarchie a první republiky. Sledovali jsme na tzv. indikační skice a v tzv. stabilním katastru situování domů na Krčíně, dále kolem kostela a na Městečku, v uličce Na Fabrice (ulička za bývalým hotelem Hotárek, později zdravotním střediskem, dnes restaurací Pod Pernštejnem) a ve Školní ulici podél budovy obecné školy.

Posléze se pustil do detailního výkladu pan Jiří Daniel. Zaměřil se na zbořené domy, jejichž čísla popisná byla přidělena novým objektům. Stalo se, že některá čísla se stěhovala dvakrát, třikrát, čímž v Nedvědici nastala kuriózní situace. Vzhled domů kdysi a nyní bylo možno porovnat, celou přednášku totiž doprovázela velká kolekce fotografií, z nichž mnohé vyvolávají nostalgické vzpomínky.

Foto: Libuše Císařová

Nejautentičtější okamžiky přišly ve chvíli, kdy pamětníci doplňovali besedu vlastními vzpomínkami, upřesňovali si navzájem jména či situace, s nimiž mají své zážitky spojeny. Mnohé z toho v žádné kronice nenajdete, zkrátka lidská paměť je nenahraditelná, byť časově omezená. Cesta ústního předávání vzpomínek má svoji váhu i kouzlo.

Pan J. Daniel poskytl také informace o majitelích a obyvatelích jednotlivých domů i přes několik generací, dokonce i odkud do Nedvědice přišli. Stranou pozornosti nezůstal samozřejmě rybník a jeho původní rozloha, původní koryto

řeky Svratky či náhonu, který se od dnes již neexistujícího „dolního mlýna“ klikatil přes pozemky bývalé textilky k Valše před Klečanami. Kdysi dřevěný most přes Nedvědičku v dolní části Městečka si dnes dokážeme představit díky několika málo historickým fotografiím. Za umělecké dílo lze považovat kolorovanou vedutu z roku 1786 zachycující prostor kolem Staré školy přes faru, kostel k tzv. Panskému domu, celé Městečko až po domy čp. 37 a 38 směrem ke hřbitovu. Díky pomoci pana Radima Mareše se podařilo kompletovat jednu cennou starodávnou mapu.

Na závěr patří zasloužený obdiv a poděkování oběma Jiřím. Vyhledávání faktů, jejich práce s historickými dokumenty i přehledná a srozumitelná prezentace jsou ojedinělé.

Historické besedy budou pokračovat i v novém roce, tentokrát se zaměříme na historii sakrálních (i jiných) staveb na horním toku řeky Svratky od Porta coeli, zejm. v Doubravníku, Černvíru, Nedvědici, na Dolním Čepí, ve Štěpánově, Švařci... Zavítá k nám (26. ledna a 23. února 2024) Mgr. Aleš Flídr, který přednáší toto téma po celé republice. Bližší informace naleznete v kulturním kalendáři a na obvyklých informačních místech. Přejeme vám úspěšný vstup do nového roku a těšíme se na shledanou při setkávání s historií.

Libuše Císařová
za KKS

Odpoledne plné pohybu pro celou rodinu

Rodinné sportování spojené se zábavou a podporou vzájemných vazeb, to byl cíl 1. ročníku *Family Cupu*, který se na různých místech Nedvědice odehrál v sobotu 3. června v odpoledních hodinách.

Každý zúčastněný tým tvořený jednou rodinou, nebo podpořený generací prarodičů, stejně jako kamarádi či známými, obdržel na startu účastnickou kartu, do které se na jednotlivých stanovištích zapisovalo splnění daného úkolu. Kdo chtěl, pojal pohybové aktivity soutěžně, kdo ne, zůstal u veselých zážitků a přátelského štengrování. Kde všude byla stanoviště? Trasa začínala u workoutové posilovny, přes dětské hřiště k travnaté ploše u rybníka, kde zdatnost soutěžících prověřovali nedvědičtí hasiči, hřiště za základní školou nabídlo atletické disciplíny, místo pro motovidlo a slalom s dřevěným trakařem bylo za mostem u fotbalového hřiště. V cíli na sokolovně za odměnu mohli zájemci vyzkoušet zipline – jízdu na laně ve speciálním úvazu. Toto dobrodružství bylo jednoznačně nejlákavější a mnozí odvážlivci se povozili opakovaně... Účastnický diplom a opékání špekáčků i sladká

Foto: Lenka Válková

Foto: Libuše Císařová

odměna samozřejmě potěšily všechny, možná nejceněnější ale zůstanou vzpomínky na zážitky při společném sportování. Děkujeme firmě Vitar Železné a nedvědecké radnici za sponzorskou přízeň. Cíl se nemění, zveme děti, rodiče včetně babiček a dědečků i kamarádů na 2. ročník *Family Cupu*, který na vás čeká v červnu 2024. O překvapení nebude nouze...

Komise kulturní a sportovní

Stolní tenisté v akci

Už podruhé se konal turnaj ve stolním tenise pro neregistrované hráče. Proběhl v sobotu 11. listopadu v naší sokolovně. Dvaadvacet účastníků se utkalo ve třech kategoriích. Uvádíme vždy tři nejúspěšnější. Kategorie děti: Jakub Šenk, Adam Havlíček, Elen Chvátalová; kategorie ženy: Eva Šenková, Natálie Šenková, Barbora Jarošová; kategorie muži: Antonín Krásenský, Ivan Salák, Libor Jaroš. Čtyřhodinový turnaj přinesl spoustu pěkných zápasů, hráči i diváci chválili výborné občerstvení.

Zveme všechny zájemce o stolní tenis na příští turnaj, který je naplánován na **13. ledna 2024**.

Libor Jaroš
za KKS

Foto: Archiv městyse Nedvědice

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V období od června do listopadu 2023 nás opustili:

Jiří Honek
Jitka Koukolová
Kateřina Kopecká
Jaroslav Nedoma
Marie Zemanová
Pavel Hanáček
Dana Kincová
Alena Krejčová

Čest jejich
památce!

Foto: Libuše Císařová

BLAHOPŘEJEME!

Všem oslavencům narozeným v měsících **červen – listopad** přejeme především pevné zdraví, hodně štěstí a spokojenosti do dalších let.

65 let

Libuše Císařová
Zdeněk Chylík
Drahomíra Dvořáková
Jana Holešová
Petr Pokorný
Dana Hanáčková

70 let

Jaroslava Balánová
Pavel Mareš
Věra Řehůřková
Blanka Dvořáčková
Miloslav Peringer
Marta Běhouňková
Miroslava Štarhová
Josef Řehůřek

75 let

Jitka Mikulecká
Emil Mareš
Věra Karásková
Hana Skotníková
Jaroslav Tomášek
Antonín Zdražil
Tomáš Mistr

80 let

Miroslav Hutař
Ludmila Doubravská
Pavel Štarha

85 let

Josef Rozsochatecký
Božena Špačková
Jana Prokúpková

92 let

Věra Vítkovičová

93 let

Felix Cibulka
Eva Zemanová

96 let

Helena Vybíralová

SPOLKY A ORGANIZACE

Ohlédnutí za činností Svazu tělesně postižených

16. 3. 2023 jsme si vyslechli přednášku Mgr. Hany Kostkové na téma *Zdraví především*. Přítomní byli seznámeni, jak mají používat léčivé prostředky, s jejich distribucí v lékárnách a možnostmi pacienta je získat.

Česká republika nabízí poznávání krásných míst naší přírody, měst i historických památek. 10. 5. 2023 se cca třicítka našich členů a příznivců vydala osobními auty do nedalekého Jimramova. Prohlédli jsme si starou školu, regionální muzeum, včetně síně vzpomínek na významné rodáky, bratry Mrštíky a J. Karafiáta. Prošli jsme se u místního zámku Belcrediů a hřbitova se dvě-

ma kostely. Prohlédli jsme si domy s pamětními deskami cestovatele Karla Slavička a také spisovatele Jana Karafiáta.

23. 5. 2023 jsme vyjeli do Brna. Naším cílem byla vila architekta Ludwiga Miese van der Rohe, vila Tugendhat. Všem doporučuji návštěvu. Pak jsme se prošli zahradou a někteří zdatnější členové navštívili ještě vilu Löw-Beer.

5. 9. 2023 jsme se vydali brzy ráno autobusem do Moravského Krumlova na návštěvu tamního zámku, kde je umístěno nejznámější dílo Alfonse Muchy, *Slovanská epopej*. Prohlídka velkorozměrných pláten byla nezapomenutelným zážitkem, jen akustika

nebyla bez nedostatků. Na zpáteční cestě jsme v Ivančicích navštívili muzeum Vladimíra Menšíka a připomněli si jeho život a tvorbu. Ve stejné budově je také umístěno muzeum Alfonse Muchy. Zhlédli jsme film o jeho zajímavém životě.

10. 11. 2023 jsme po domluvě s panem Jaroslavem Štarhou navštívili v hojném počtu místní část Ujčova – Lískovec. Byli jsme zde velice mile přivítáni. Pan Štarha nám přiblížil historii Lískovce, přátelsky jsme si popovídali u občerstvení. Na závěr si někteří z nás prohlédli vesnici a z návrší Na Bučku se užili krásné výhledy po okolí.

Některé akce se pro nemoc nebo z jiných důvodů neuskutečnily. Doufám, že 12. 12., kdy máme posezení před Vánocemi a rozloučení s končícím rokem, naplánujeme více výletů a akcí ke spokojenosti našich členů.

Na závěr děkuji všem za podporu, zastupitelstvu městyse Nedvědice za sponzorské dary, vstřícnost a pomoc.

Věra Kostková
za výbor Svazu tělesně postižených

Foto: Archiv STP

Rybářka roku 2023

Rok se s rokem sešel, přišlo září a s ním tradiční ženské závody. Tentokrát to byla sobota 23. září, kdy dění u nedvědického rybníka patřilo jen ženám. Kolem deváté hodiny ranní se u rybníka začaly scházet dámy, které měly v ruce rybářské pruty a jasný cíl – stát se **Rybářkou roku 2023**. Letos se do soutěže zapojilo celkem dvacet tři rybářek.

Do rybníka byli na závody vysazeni pstruzi i kapři. Počasí bylo na ryby takřka ideální, přesto ale byla aktivita ryb nulová. Kdo však vykazoval vysokou aktivitu, byly místní kachny! Obhlížely splávky, přejížděly přes vlasce a bedlivě sledovaly, co by mohly sezobnout. A co myslíte? Jedné kachně přistála návnada se sladkou kukuřičkou přímo před nosem. Než se návnada stihla potopit do větší hloubky, kachna ji sezobla. Za svoji drzost byla potrestána zapíchnutím háčku v zobáku, přitažením ke břehu – bojovala statečně – a podebráním podběrákem. Měla velké štěstí, vybrala si návnadu velmi šikovné veterinářky Kláry Borýskové a po krátké chvíli byla vrácena zpět na vodu.

Foto: Petr Havíř

A jak to bylo s rybami? Prostě nebraly! Dámy společnými silami vylovily pouze 24 pstruhů. O konečném pořadí tedy rozhodovaly opravdu centimetry. Třetí místo jsem vybojovala já, **Ivona Klusáková z Ujčova**, vylovila jsem 3 pstruhy v celkové délce 106 cm. O pouhé tři centimetry

více nalovila **Lucie Mannová z Bystřice nad Pernštejnem**, a obsadila tak druhé místo. Chytla také 3 pstruhy, ale v celkové délce 109 cm. A titul **Rybářka roku 2023** si vybojovala **Michaela Havířová z Nedvědice**, která na svém prutu vytáhla pstruhy čtyři o celkové délce 151 cm.

U přítoku rybníka se kromě tradiční rybí udírny s uzenými pstruhy opět připravovalo rybí občerstvení. V rybí kuchyni nechyběla smažená treska s bramborovým salátem, smažily se grundle a na odbyt šel oblíbený rybí salát z křišťálových sledů.

I když letošní spolupráce ryb byla mizerná, věřím, že se tím my rybářky nenecháme odradit a za rok se zase všechny s úsměvem na tváři sejdem u rybníka s jediným cílem – užít si rybolov!

Závěrem Vám, milí čtenáři Zpravodaje, za spolek 1. RK Nedvědice přeji klidné prožití adventního období. Ať ho trávíte obklopeni svými blízkými v radosti a ve zdraví!

Ivona Klusáková
za spolek 1. RK Nedvědice

Jasanfest

Milí čtenáři,
v pátek 13. 10. jsme prožili první oficiální ročník Jasanfestu v Nedvědicích a bylo to tak krásné, že by to mohlo zajímat i Vás.

Co je vlastně Jasanfest?

Jasanfest je malý festival o vzdělávání, hudbě a tvoření, který zaštiťuje montessori škola Jasan sídlící v bývalém penzionu Barborka vedle ZŠ Nedvědice. Vymysleli jsme ho proto, abychom vytvořili příjemnou událost pro setkání lidí, sdílení zkušeností a také abychom se pobavili a užili si společný čas. Celý program vytváří děti, průvodci, zahraniční dobrovolníci a rodiče.

Divadlo, tvoření i tanec

Letos děti z Jasanu připravily vtipné **divadlo**, které nás pomocí stroje času přeneslo do klíčových událostí českých dějin. Mezi hraním divadla obsluhovaly děti své **stánky** s vlastními výrobky, na kterých intenzivně pracovaly i několik týdnů před akcí. V nabídce byly například dřevěné palice poctivého provedení, za něž by se nemusel stydět žádný rytířský jarmark, váčky a pytlíčky na cennosti, mince a poklady, zvířátka z korálků a nebo svíčky domácí výroby.

Něco si vytvořit mohli samozřejmě i všichni, kdo přišli. V **dílnách** jsme tiskli na tašky, vyráběli dřevěná letadél-

ka, korálková zvířátka, vlněné mandaly a zájemci si mohli také nechat malovat na obličej. Skvělá byla možnost projet se na poníku či koni, kteří sklídili veliký úspěch. Kdo měl chuť, mohl se pořádně rozhybat při tanci společně s ukrajinskou dobrovolnicí Margot.

Na Jasanfestu hrála i hudba

Hudební část odpoledne si vzala pod křídla Veronika Hajníková se svým projektem *Zpívaná čeština*. Ten vznikl též v Jasanu, a sice tak, že průvodkyně chtěly dětem zpestřit výuku češtiny. Poprosily tedy Veroniku, která tyto gramatické jevy přetvořila do písniček. Vznikly tak písně

chytlavé a velmi vtipné, se zapamatovatelným textem.

Na večerní párty zahrála kapela Pietro Bucci & The Wedding Band a bylo to skvělé zakončení dne plného poctivé práce a úsilí, které do festu všichni vložili.

Festival i pro chuťové pohárky

V nabídce byla výborná káva ze Sejšku, kterou zde praží klienti v terapeutické komunitě. Děti pomohly sbíráním jablíček ze školní zahrady připravit letošní pravý mošt, který zde byl v prodeji. A Kočovné bistro od potoka přišlo s nabídkou zdravých a chutných specialit, které bývají k dostání i v nové nedvědické Kavárně na cestě.

Nešlo však jen o zábavu a mlsání. Hlavním tématem bylo vzdělávání.

V sále sokolovny se promítal úvodní

krátký film o „škole“ Jasan. Následovala debata o současném vzdělávání. Hlavními body bylo zamyšlení se nad otázkami – Co děti potřebují k tomu, aby se mohly vzdělávat a rozvíjet, jak je v tom škola podporuje. Debaty se zúčastnili ředitel ZŠ ZaHRada Jiří Vorlíček, průvodce ZŠ ZaHRada Milan Růžička, průvodkyně třídy Jasan Jana Mokrá a Jarmila Cvrkalová a milým hostem byla také paní Lenka Palečková, dětská psychologka z PPP poradny Bystřice nad Pernštejnem, která přinesla svůj pohled na věc ze zcela jiného úhlu. Do debaty se zapojili také posluchači i někteří žáci školy Jasan, kteří se nebáli vystoupit a sdílet své zkušenosti se vzdělávacím procesem a vlastními představami. Po diskusi následovala prohlídka školy, které se zúčastnilo kolem třiceti rodičů a dětí.

Na viděnou na příští Jasan akci

Snad jste též měli možnost užít si po-

gram, načerpali inspiraci a vědomí, kdo Jasan je. Kromě provázení dětí vzděláváním chce Jasan i dál vstupovat do veřejného prostoru jako jasný a přátelský partner, chce pomáhat rozvíjet děti, rodiče i obec samotnou.

Celý Jasan tým se těší na další příležitosti k setkání, které se jistě naskytanou. Nejpozději na dalším Jasanfestu. Do té doby můžete sledovat aktivity školy na FB @skolajasan, a nebo se přímo zastavit a domluvit si návštěvu.

Děkujeme velmi za podporu a pomoc s přípravami všem dětem, rodičům, průvodcům, hostům, kamarádům a městyši Nedvědice v čele s panem starostou, který nás podpořil v naší odvaze se do takovéto akce pustit.

*Zuzana Škyříková
za školu Jasan*

Foto: Michaela Kubátová

Freedom Art vás baví už osmou sezonu

Letos v září jsme v centru Freedom Art odstartovali již osmou sezonu fungování volnočasových aktivit v Nedvědici. Začátek nového školního roku jsme tradičně oslavili s kouzelnými postavičkami v pohádkovém lese. Přenesli jsme se tak na křídlech příběhů a pohádek do krásného prosluněného září a na konci měsíce jsme zahájili naše kroužky. Stejně jako v předešlých letech budou pro veřejnost připraveny i různé semináře, workshopy,

přednášky a další zajímavé akce. Již podruhé nabízíme především pro žáky 8. a 9. tříd semináře zaměřené na volbu povolání, kterými žáky provází odbornice a kariérová poradkyně Mgr. Petra Šnepfenbergová.

Na Freedom se za námi vrátili i ti nejmenší! Společně s maminkami si chodí v dopoledních hodinách hrát a poznávat nové kamarády děti z Nedvědice i okolí v rámci aktivity *Radovánky*.

Nezapomínáme na aktivitu pro děti i na dny podzimních prázdnin. Náš maskot medvídek Artík si pro děti připravil zábavnou pátrací hru s kamínky a zvířátky. Děti byly moc šikovné, Artíkovy úkoly vylustily a ještě se s radostí zapojily do výtvarné soutěže. Artík pak (před tím, než se uložil k zimnímu spánku) vylosoval tři výherce a ti od něj obdrželi krásné ceny. Společně s dětmi i dospělými jsme vítali svatého Martina. Centrem Freedom

Art se v sobotu 11. 11. rozezněly tóny cimbálu, houslí a při zpěvu známých moravských písniček jsme si u vínka a dobrot při sousedském setkání popovídali s přáteli a známými. Děti si napsaly dopis Ježíškovi a využily jedinečnou možnost vhodit jej do Ježíškovy schránky.

Jsmo moc rádi, že se nám v letošním roce podařilo navázat spolupráci se základní i mateřskou školou. Děti z MŠ si u nás vytvořily barevné ozdoby na stromček, žáci 5. třídy se za námi vypravili v rámci projektového dne a na výtvarné tvoření dorazila i školní družina. Věříme, že se s dětmi budeme potkávat i nadále a společně si budeme užívat radost z tvoření.

Děkujeme všem, kdo se akcí v centru Freedom Art účastní a podporují tak komunitní život v naší obci. Děkujeme také za podporu všem, bez kterých by řada našich aktivit nemohla fungovat – MAS Zubří země, MPSV, MAP Tišnov, městys Nedvědice a všem dalším podporovatelům.

Freedom Art vás baví...
Foto: Kristýna Čermáková

Přejeme vám všem radostné a klidné nadcházející Vánoce a rádi bychom vás pozvali na tradiční koncert pěveckých sborů PATRON a CVRČCI v koste-

le sv. Kunhuty v Nedvědici 23. 12. 2023 v 16:00. Se všemi se těšíme na setkání v novém roce!

Tým centra Freedom Art

Pohádkový les v Nedvědici již popaté

Poslední den prázdnin by se mohl zdát být dnem ne příliš dobré nálad. Ovšem v Nedvědici tomu tak nebylo! V neděli 3. září se totiž do Nedvědice přesunuly pohádkové bytosti ze všech možných pohádek a příběhů a nachystaly si pro děti zajímavé úkoly a hry. Cesta vedla kolem řeky přes Černvír zpět do Nedvědice. Nebylo to jen tak! Hned na začátku bylo potřeba zdolat část řeky Svratky na raftu, ale pod bedlivým dohledem vysloužilého námořníka Dědy Lebedy a jeho dvou statečných plavčků Jáji a Páji byli všichni v bezpečí. Pak už na každého účastníka čekala cesta plná dobrodružství, příběhů a roztomilých pohádkových postav. A kdo že se za dětmi přišel podívat? Na začátku na všechny čekali Křemílek s Vochoomůrkou, s vlídným úsměvem každého přijala kouzelná chůva Mary Poppins, přesnost mušky se testovala u kovbojů, zručnost se trénovala u dvou šikulů Pata a Mata, nechyběla krásná princezna, udatný princ i drak, Mach s Šestavou dorazili i se svým kouzelným

Foto: Simona Čechová

sluchátkem, Elsa přivedla Olafa, pohrát si přišli i Šmoulíci, Karkulka s vlkem i tři prasátka. Na konci cesty čekala s odměnami královna v doprovodu našeho milého maskota – medvídky Artíka.

Pohádkový les se vydařil ve všech směrech. Kouzla pohádkových bytostí zafun-

govala a počasí přálo. Děti i dospělých přišlo více než 200! Těšíme se na pohádkový les v roce 2024 – oslavíme zde totiž 10. výročí fungování centra Freedom Art.

Tým centra Freedom Art

Nejenom zahrádkou živ je člověk...

Od vydání posledního čísla Zpravodaje uplynulo půl roku. V tomto období organizace nedvědických zahrádkářů určitě nezažala. První větší akcí byly 1. července Slavnosti Pernštejnského panství v areálu u rybníka. Městys Nedvědice oslovil spolky s nabídkou účasti na provozu stánků s občerstvením. Každý spolek pojal nabídku sortimentu po svém. My jsme se rozhodli pro bramborové lokše a ovocnou limonádu. Strávit celý den u stánků sice bylo dost náročné, ale pozitivní reakce návštěvníků nám dodávala pocit, že vynaložená námaha stála za to.

Zájezd
Foto: Archiv MO ČSZ

V letošním roce uplynulo 82 let od založení zahrádkářské organizace v Nedvědicích. Toto jubileum bylo připomenuto na tradiční výstavě *Nedvědická zahrádka*. Akce se konala ve dnech 2.–3. září v místní sokolovně. Můžeme konstatovat, že i přes špatnou úrodu ovoce se podařilo sál sokolovny zcela zaplnit. Velký díky patří všem, kdo pomohli s přípravou a úklidem po ukončení akce. Potěšilo nás, že pomoc nabídli i ti, kdo nejsou členy svazu zahrádkářů.

Dalším, dalo by se říci už tradičním počinem, byl zájezd. Tentokrát jsme navštívili Babiččino údolí a zámek Ratibořice. O velkém zájmu svědčí během týdne obsazená místa v autobuse.

A v letošním roce poslední událostí malého rozsahu byla velmi milá a příjemná návštěva dětí z MŠ v moštárně. 20. října si za účasti předsedkyně, paní H. Drechslerové, mohly děti namoštovat přinesená jablíčka a na vlastní oči vidět, jak vlastně vzniká mošt. Ten si na místě i ochutnaly.

Také v příštím roce chystáme další akce, na které jste srdečně vítáni a o kterých vás budeme včas informovat. Do nadcházejícího roku vám přejeme hodně zdraví a pohody.

Jana Síssová
za zahrádkářský svaz

Děti z MŠ v moštárně
Foto: Hana Špačková

Nedvědická zahrádka
Foto: Jana Síssová

SPP
Foto: Archiv MO ČSZ

ZPRÁVY Z FARNOSTI

Pouť k hrobu sv. manželů Jindřicha a Kunhuty

Myslím, že každý Nedvědičák ví, že místní kostel je zasvěcený svatě Kunhutě. Kdo byla tato svěřice? Žila na přelomu 10. a 11. století. Byla císařovnou Svaté říše římské, královnou německou a italskou, kněžnou bavorskou... Jistě se mnozí zeptají, proč byla svatořečena? Odpověď zní jednoduše. Veškeré peníze, které jí plynuly z mocenských titulů, rozdávala chudým a církvi. Se svým manželem Jindřichem II. zakládala domovy pro potřebné, lazarety, kostely, kláštery. Po smrti manžela pak odevzdala všechny světské věci a odešla jako obyčejná řeholnice do kláštera Kaufungen, kde pomáhala těm nejpotřebnějším – nemocným a chudým – jak po stránce fyzické, tak i duchovní. Velmi známý je Boží soud, který Kunhuta podstoupila po lživém obvinění z nevěry. Nevinu prokázala chůzí bosýma nohama po rozžhavených železech, aniž by si ublížila. Výjev Božího soudu nádherně zobrazuje oltářní obraz našeho kostela.

Kunhuta se narodila roku 978, zemřela 3. března 1033 (nebo 1039). Svatořečena byla 29. března 1200 a její ostatky byly přeneseny 9. září 1201 z kláštera Kaufungen do katedrály v Bamberku k jejímu manželovi. O nedělích blížících 9. září, pravděpodobně k události přenesení ostatků, se také v Nedvědicích konaly tradiční hody, na které už bohužel jen vzpomínáme.

V interiéru kostela sv. Kunhuty můžeme spatřit letopočet 1720, který by měl oznamovat vysvěcení farního kostela po přestavbě do barokní podoby, již známe dodnes. Roku 2020, tedy u příležitosti výročí 300 let od posvěcení, naplánovala farnost pouť k hrobu svatých manželů do bavorského města Bamberk – katedrály

sv. Petra a sv. Jiří. Všichni víme, co se toho roku stalo. Covid 19 a všechny zákazy a příkazy tuto pouť znemožnily. Teprve až letos, myslím, že také ke krásnému výročí 303 let od vysvěcení, se tak dlouho plánovaná pouť mohla uskutečnit.

O víkendu 24. a 25. června letošního roku se mnoho našich farníků, doplněných o poutníky z tišnovského a žďárského děkanství, vydalo autobusem na cestu. Na cestě nás doprovázel Mons. Jan Peňáz, největší současný poutník, který mimochodem tuto dlouhou trasu do Bamberku vykonal v minulosti i pěšky. A to nebyl jeho jediný cíl! Došel tehdy až do Cách – Aachenu. V nohách měl více jak 1000 km.

Po bezproblémové cestě dosáhneme kolem sobotního poledne hlavní cíl našeho putování, město Bamberk. Naše kroky nejdříve směřují ke katedrále. Po cestě se už můžeme rozhlížet po krásné architektuře a nádherně kvetoucích parcích starobylého města, které je zapsáno na seznamu UNESCO. Díky mnoha kanálům se také nazývá Benátkami severu. To záhy poznáváme v podobě tisíců turistů pohybujících se po městě.

Němečtí průvodci nás nejdříve dopodrobně seznamují se všemi zajímavostmi katedrály. Nás pochopitelně nejvíce zajímá samotný hrob.

Svatí manželé Jindřich II. a Kunhuta odpočívají ve východní části kostela v nádherném sarkofágu, který byl zhotoven roku 1513.

Po prohlídce kostela směřují naše kroky do přilehlé Hřebové kaple, kde Mons. Peňáz vede pobožnost. Nezapomenutelná je také

prohlídka růžové zahrady patřící ke katedrále, zde si každý zajisté vybral z desítek odrůd a barev svoji nej růži. Poutává je i samotná prohlídka města Bamberk. Největším lákadlem pro davy turistů je stará radnice zbudovaná na uměle vytvořeném ostrově místní řeky Regnitz.

Pobyt v Bamberku zakončujeme účastí na mši svaté v karmelitánském klášteře Nanebevzetí Panny Marie.

Nocujeme v penzionu nedaleko velmi známého města Norimberk, který je cílem programu nedělního dopoledne. Navštívíme zde největší německý hrad, který nebyl nikdy osídlen králem, překrásné náměstí se zlatou kašnou a máme možnost zavítat i do některých kostelů. Z hradeb, odkud je většina města jako na dlaní, vidíme v dálce také budovu, kde se konal nechvalně známý Norimberský proces. Od české průvodkyně se dovídáme spoustu zajímavostí. Například o tom, že Norimberk byl po Drážďanech nejvíce vybombardovaným městem ve II. světové válce. Získáváme informace o norimberských klobásech a pernicích, všemožných druhích piva, ale také o tom, že na zmíněné kašně je socha Karla IV., což je v celém Německu rarita. Sochy a vyobrazení jiných osob než německé národnosti nejsou totiž příliš žádoucí.

Celé víkendové putování ukončujeme v Nepomuku u Plzně. Název města je odvozen od nejznámějšího rodáka, svatého Jana Nepomuckého. Nás pochopitelně zajímá samotné místo narození, kde dnes stojí kostel zasvěcený právě tomuto světcí. Také boční oltář nedvědického kostela vyobrazuje Jana Nepomuka. A co je jeho soch na mostech po celém světě! Dokonce i dvě (nyní jedna viditelná) v samotné Nedvědici. V tomto překrásném kostele slouží Mons. Peňáz mši svatou, kterou zakončujeme celý program naší poutě.

Prožili jsme dva nádherné dny a byli možná prvními Nedvědičky u hrobu patronky našeho kostela a celé farnosti.

*Dušan Rossí
za římskokatolickou farnost*

Hrobka Jindřicha a Kunhuty

Stará radnice Bamberk

*Katedrála v Bamberku
Foto: Dušan Rossí*

Termíny bohoslužeb v neděli od poloviny prosince 2023 do poloviny června 2024

17. 12. 2023	za rodiče Sedlářovy a Baksovy
24. 12. 2023	ráno – za farníky
24. 12. 2023	20.00 h. – půlnoční – za farníky
25. 12. 2023	za Evu a Ivana Štětínovy a Hedviku a Karla Štětínovy a Miloše Kováře
26. 12. 2023	za rodiče Škodrnovy a přízeň
31. 12. 2023	na poděkování za uplynulý rok

Rok 2024

1. 1. 2024	za mír ve světě
7. 1. 2024	za Arnošta a Zdeňku Rossí, rodinu Macháčkovu, Humpolcovu a P. Miloslava Humpolce
14. 1. 2024	za farníky
21. 1. 2024	za rodiče Kaňovy, syna Vladimíra, Josefa, Jiřího a jeho manželku Bohumilu
28. 1. 2024	za rodiče Mitášovy, Švestkovy a bratry Tomáše a Ivana
4. 2. 2024	za rodinu Lukáškovu, Vojtovu a Nedomovu
11. 2. 2024	za živé a zemřelé rodiny Macků, Kučerovy, Langrovy, Vlkojanovy a duše v očistci
18. 2. 2024	za rodinu Mládkovu, Večeřovu, Kitnerovu, Pekařovu, Hájkovu a za uzdravení rodových kořenů
25. 2. 2024	za rodinu Vázlerovu, syna s rodinou, Jaroslavu Vázlerovou, rodiče Vázlerovy, Váلكovy a za duše v očistci
3. 3. 2024	za Aleše Glosra a duše v očistci
10. 3. 2024	za pana děkana Františka Brunclíka
17. 3. 2024	za Františka Čadílka, rodiče Schubertovy, Čadílkovy, vnuka Vladimíra a duše v očistci
24. 3. 2024	za rodiče Sedlářovy a Baksovy
31. 3. 2024	za rodiče Mitášovy, Švestkovy a přízeň
7. 4. 2024	za manžele Urbanovy a syna
14. 4. 2024	za syna Jaromíra, rodiče Němcovy, Martinkovy, vnučku Evičku, bratra Stanislava a Jaromíra Němce
21. 4. 2024	za Františka a Marii Čuprový
28. 4. 2024	za Bohuslavu a Václava Ostrých a Bohumila a Josefu Bučkovy
5. 5. 2024	za syna Vladimíra a duše v očistci
12. 5. 2024	za rodiče Opatřilovy, Mašovy, Juračkovy a Drešlerovy
19. 5. 2024	za rodinu Havlovu, Čechovu, Šikulovu, Jaroslavu Uhlířovou a Jaroslava Toužima
26. 5. 2024	za Josefa Vašíčka, rodiče Vašíčkovy a Vrbkovy
2. 6. 2024	za manžele Endlicherovy, Josefa Smolíka, Josefa Madrona a Jaromíra Mitáše
9. 6. 2024	za rodinu Patlokovu, Mitášovu, Bednářovu a Josefa Sedláře
16. 6. 2024	za rodiče Goliášovy, sestru Drahomíru, rodinu Zemanovu a Cídlou

Farní kostel svaté Kunhuty v Nedvědicích

Z iniciativy pana Václava Ondry, našeho spoluobčana a člena současného obecního zastupitelstva, byl kolektivně zpracován přehledný popis historie našeho nedvědickeho kostela. Vzpomínáme, že před třemi sty léty zde byla skutečně na velká snaha postavit důstojný církevní stánek. V roce 1710 kupuje Pernštejnské panství rytíř František ze Stockhammeru, ale již v roce 1721 umírá a panství se všemi starostmi a přednostmi přebírá jeho syn Pavel. Oba měli rádi toto panství s hradem Pernštejnem, bývalým klášterem a krásným kostelem s rodovou hrobkou Pernštejnů v Doubravníku. Patřily sem i železářny ve Štěpánově, kde se hlavně pro vojenské účely vyráběla velmi kvalitní litina.

Tento kostel je důstojným pamětníkem všech těch roků, všech těch událostí, křtin, svateb i pohřbů zdejších občanů. Mnoho návštěvníků Nedvědic, ale i vlastních občanů se rádo seznámí s historií kostela, která bude trvale vystavena na desce v jeho blízkosti.

Dominantou městyse Nedvědice, podhradí významného moravského hradu Pernštejna, je kostel zasvěcený svaté Kunhutě Lucemburské, císařovně Svaté říše římské, svatořečené roku 1200. Kostel byl postaven na místě původní středověké svatyně, která nebyla stavbou dřevěnou, jak je často uváděno. Měla pozdně románský původ a byla kamenná s dřevěným podsebitím. Uvádí se, že ve Vatikánském archivu je dokument, kterým 4. října 1401 potvrdil papež Bonifác IX. farářem v Nedvědicích Matěje Duchka z Trnávky.

Foto: Petra Zbořilová

V současném kostele je nejstarší částí spodní polovina věže. V přízemí je jednoduchá valená klenba, která naznačuje, že věž byla průchozí a zřejmě stála při vstupu na bezpečně ohrazený hřbitov. V letech 1555 a 1556 byla věž dokončena, osazena bicími hodinami a opatřena krytinou. I když stavba věže probíhala současně se stavbou krásného pohřebního kostela Pernštejnů v Doubravníku, byla hrazena z obecních prostředků Nedvědic. To ukazuje, že nešlo o běžnou kostelní věž, ale o věž městečka, jež sloužila jako zvonice.

Současná podoba farního kostela svaté Kunhuty je barokní, ve značně rustikálním stylu. Postavená byla ve dvacátých letech 18. století. Ke stavbě dal podnět nový majitel Pernštejnského panství, vládní rada František ze Stockhammeru, a dokončil ji jeho syn, rytíř Pavel ze Stockhammeru.

Jedná se o jednolodní stavbu s půlkruhovým kněžištěm, u severní zdi lodi je přistavěna sakristie. Uspořádání kostela vychází ze vstupní části ve věži od hlavní silnice vedoucí k hradu Pernštejnu. Pro-

to měla kostelní loď ještě dvoje dveře na hřbitov s portály. Boční dveře na epištolní (pravé) straně byly po zrušení hřbitova roku 1780 zazděny. Evangelní (levé) dveře, směrem k silnici a nedvědicke radnici, jsou dodnes užívány jako vstupní a obřadní.

Původně měl kostel šindelovou střechu. Postupně byl vybavován a zdokonalován. Hlavní oltář je kvalitní vyřezávaná práce. Původně byl vyroben pro kostel v Doubravníku, kde byl skutečně používán, až později byl přestěhován do Nedvědic. Lavice byly pořízeny v roce 1786, roku 1851 byla podlaha vydlážděna mramorovými dlaždicemi. Roku 1888 byl kostel uvnitř celý vymalován a došlo k opravě fasády. Báň věže byla pokryta šindelem. Do kostela byla pořízena křížová cesta. Roku 1946 bylo instalováno v kostele nové osvětlení, zakoupily se nové varhany a nová mešní roucha. Za faráře P. Jana Hřebíčka byly pořízeny nové věžní hodiny a byla provedena oprava šindelové střechy na kostele. V průběhu roku 1951 čekala kostel největší oprava, během níž byl klenutý dřevěný strop nahrazen železobetonovým. V roce 1952 byl kostel znovu vymalován a pořídily se do něj nové kostelní lavice.

Nedvědicke farní kostel je od roku 1958 zapsán do evidence státem chráněných památek.

Jiří Šmíd
kronikář obce

ZDRAVÍ

Víte, k čemu slouží antioxidanty?

Často slyšíme o užitečnosti antioxidantů. Ale co vlastně antioxidanty jsou a k čemu nám mohou být prospěšné?

V našem těle různými metabolickými (biochemickými) procesy vznikají takzvané volné radikály, což jsou vysoce reaktivní molekuly, které jsou schopny samostatné existence pouze po krátký časový úsek. A právě tato jejich vysoká reaktivita může být pro živé organismy velmi riziková. Nejčastěji se jedná o kyslíkové radikály, které jsou pro lidské tělo do jisté míry potřebné, například k antimikrobiální ochraně. Ovšem vlivem nevhodné stravy a prostředí (například vlivem znečištěného ovzduší, cigaretového kouře, pesticidů), ale i z důvodu stresu a přetížení může docházet k tomu, že jich tělo produ-

kuje nadbytek. Nadprodukce kyslíkových radikálů – tzv. oxidační stres – se podílí na poškození bílkovin, tuků a nukleových kyselin a má na svědomí i stárnutí organismu. Mezi onemocnění, u kterých je popisován vliv oxidačního stresu, patří různá kardiovaskulární onemocnění (například ateroskleróza, vysoký krevní tlak, ischemické poškození srdce), cukrovka, neurodegenerativní onemocnění mozku, jako je Alzheimerova choroba, a také některá nádorová onemocnění.

Antioxidanty neboli vychytávače volných kyslíkových radikálů jsou sloučeniny, které jsou schopny tyto reaktivní formy kyslíku vázat, neutralizovat a snižovat jejich negativní dopady na lidský organismus. Nejde o jejich absolutní odstraně-

ní, ale spíše o nastolení rovnováhy tak, aby nepoškozovaly buňky.

Antioxidanty lze dělit na přirozené (vyskytující se v potravě) a syntetické (vyrobené uměle, které jsou součástí různých doplňků stravy). Mezi nejznámější antioxidanty patří některé vitamíny, například vitamín C, E, betakaroten, ale i některé minerály a stopové prvky (například selen), dále také tzv. koenzym Q10. Mezi silné antioxidanty patří i flavonoidy.

Vitamínu C byl věnován samostatný článek ve Zpravodaji - září 2021.

Vitamín E neboli tokoferol patří mezi vitamíny rozpustné v tucích. Je syntetizován pouze rostlinami, jeho zdrojem jsou zejména rostlinné oleje. Nedostatek vitamínu E (vzniklý hlavně v souvislosti

s poruchou vstřebávání tuků) se projeví nadměrnou tvorbou kyslíkových radikálů a poškozením membrán, a to především v tkáních, kde je běžná vyšší koncentrace O₂ (například červené krvinky, buňky dýchacího systému). Při jeho deficitu v těhotenství hrozí u novorozence nebezpečí anemie. Jeho nedostatek může způsobit například neplodnost, svalovou ochablost či poruchy cévní soustavy.

β-karoten není známý pouze jako účinný antioxidant, ale také jako provitamin dalšího, pro tělo důležitého vitamínu rozpustného v tucích – vitamínu A. Jeho zdrojem je zejména oranžová a červená zelenina a ovoce – např. mrkve, rajčata, papriky, pomeranče, ale i listová zelenina. K jeho resorpci je nutná sekrece žluče. Karoten se poté transportuje do jater, kde se přeměňuje na vitamin A a ten se zde ukládá do zásob. Nedostatek má obvyklé projevy

nedostatku antioxidantů a klesá i celková obranyschopnost organismu. Pokud současně není tělu dodáván ani vitamin A, není z čeho tento vitamin vyrábět, a to s sebou nese další významná zdravotní rizika související s nedostatkem tohoto vitamínu. Významnou roli hraje β-karoten při ochraně kůže proti poškození nadměrným sluněním. Při akutním předávkování β-karotenem (na rozdíl od vitamínu A) nehrozí žádné vážnější zdravotní problémy, i když existují studie na to, že dlouhodobé vyšší dávky u kuřáků zvyšovaly výskyt nádorů plic. Delší podávání vyšších dávek také může vést ke změně barvy kůže do žluta či oranžova, na rozdíl od žloutenky není přítomné zbarvení sliznic a bělma. Tato takzvaná karotonémie je benigní (nezhoubná), jelikož dochází k pomalé přeměně na vitamin A, při odstranění příčiny bez následku odezní.

Kvůli objektivitě je potřeba zmínit, že z hlediska účinku antioxidantů není

vše jen růžové. Výzkumy ukazují, že u některých antioxidantů může při dlouhodobém užívání v čistém stavu docházet k tzv. zvratu antioxidantu, kdy se jeho antioxidační účinek změní v účinek opačný, což je samozřejmě vysoce nežádoucí. Ovšem u antioxidantů přijímaných přirozenou cestou žádný takový zvrat zaznamenán nebyl.

Z toho důvodu by měly být antioxidanty přijímány přednostně v přirozené podobě prostřednictvím běžné stravy (zejména ve formě ovoce a zeleniny). Pro kuřáky a kuřačky platí doporučení o dietním příjmu ovoce a zeleniny dvojnásob, případně je vhodné užívat vitamin C, naopak by měli být výslovně varováni před potravními doplňky s β-karotenem.

Hana Kostková

► Pooperační jizva pohledem fyzioterapeuta

Pravidelně se v praxi setkáváme s pooperačními pacienty, u kterých při první návštěvě vždy kontrolujeme stav měkkých tkání, včetně jizev, v místě chirurgického zákroku. Jizvou můžeme nazvat tkáň, která nám zacelí místo na kůži, které bylo poraněné. Jizvám, které vznikají po úrazu, po operacích či porodech císařským řezem nebývá zpravidla věnována taková pozornost, jak by si zasloužily. Ale právě jizvy mohou např. ovlivňovat pohyb, držení těla, které se projeví i s velkým časovým odstupem.

Z lékařského hlediska dělíme jizvy:

- na přirozené – jsou to tenké, světlé jizvy, které nám nečiní žádné problémy,
- na atrofické – tyto jizvy se propadají do kůže, známe je jako jizvy po akné, neštovicích,
- na hypertrofické – tyto jizvy naopak z kůže vystupují, ale pokud se o ně dobře staráme, můžeme je vyrovnat a zmenšit,
- na keloidní – jsou jizvy větší, vystouplé, které mají schopnost zvětšovat se.

V prvních dnech a týdnech, kdy se vytvořila jizva, se nejdříve hojí, obnovuje se celistvost všech poškozených tkání. Kvalita chirurgického sešití i šicího materiálu je také součástí konečného stavu jizev. Stehy se dělí na vstřebatelné nebo nevstřebatelné. K odstraňování stehů dochází cca za 3–4 dny na obličej, 7–10 dní na končetinách a trupu, 10–14 dní v místech nadměrného tahu, zejména na kloubech.

Hojení poranění kůže je velmi individuální a bývá ovlivněno mnoha okolnostmi. Pokud se jizvy rychleji a dostatečně hojí

na povrchu, je předpoklad, že i hlubší části se budou hojit lépe a nebudou nám způsobovat různé zdravotní obtíže, jako je bolestivost či omezená pohyblivost. Aby bylo v této fázi co nejlépe o jizvu postaráno, je důležité nepodceňovat svůj zdravotní stav. Komplikace v hojení jizev mohou ztížit vážná onemocnění, jako např. diabetes, poruchy imunity, dále celkový duševní stav jedince. Zapomínat bychom neměli ani na optimální výživu, relaxaci či hydrataci. Také bychom neměli oblast jizvy více namáhat.

Když se vytvoří na jizvě stroupky, je důležité jizvu a její okolí hladit, a to velmi jemně. Hlazením stimulujeme citlivost kůže, vstřebávání modřin. Občas se stává, že i jemný dotyk je nám nepříjemný. Příčinou může být právě porušení citlivosti či zhmožděniny, které vznikly při lékařském zákroku. Proto bychom měli být velmi trpěliví a o jizvu/y se starat tak, aby nám to bylo příjemné.

Hojení jizev je složitý proces a nekončí tehdy, když se z jizvy oddělí poslední stroupek. Nová pojivová tkáň prochází vývojem, začíná se přizpůsobovat a měnit v závislosti na našem těle. Toto období může trvat v rozmezí měsíců až roku. U jizev, které vzniknou popálením kůže, je hojení jizev delší. Aby se jizva mohla co nejefektivněji přizpůsobit našemu tělu, musí být dostatečně rozvolněná. Důležité je obnovit pohyb a posunlivost kůže.

Masáž jizvy provádíme nejčastěji jemnou, nebolestivou tlakovou masáží, kdy postupně na jizvu několik sekund tlačíme a tím se v místě tlaku tkáň odkrví a zbělá. Po uvolnění dojde k opětovnému prokrvení. Takto ošetříme postupně celou délku jizvy. Další manuální ošetření

jizvy je masáž dvěma prsty. Prsty přiložíme ze stran jizvy, jeden výše a druhý níže. Jemným posunem proti sobě vytvoříme kožní řasu do písmene „S“. Opět několik sekund počkáme, než dojde k tzv. tání (uvolnění) jizvy. Posunovat kůži můžeme také podélně ve směru jizvy či odtažovat kůži kolmo od jizvy. Na závěr je velmi vhodné spirálovitým kroužením, po celé délce jizvy, vmasírovat přírodní olej či masť. Nejčastěji doporučujeme bio ricinový olej, který svými účinky přirozeně zvyšuje regeneraci, zvláčnění kůže při hojení jizvy. Dále se používá např. vepřové sádlo, měsíčková masť či bio bambucké máslo. Pružnost a masáž jizvy je možné také ovlivnit aplikací kros tejpem. Ke komplexní léčbě jizev patří bezpochybně biostimulační laser, který urychluje hojení, má protizánětlivý účinek a zvyšuje obranyschopnost kůže.

Na začátku fyzioterapeutické péče každému pacientovi individuálně vysvětlíme a prakticky předvedeme, jak má o svou jizvu pečovat, aby stav všech tkání v oblasti jizvy byl po zahojení co nejlepší. Zároveň sestavíme léčebný cvičební plán a doporučíme vhodné sportovní aktivity.

*Mgr. Radek Nedoma
fyzioterapeut*

Vážení a milí čtenáři,

blíží se opět vánoční čas a já jsem si pro Vás tentokrát připravila vánoční koření s léčivými účinky, ale nejdříve se podíváme na bylinky a jejich historii.

V dávných dobách, kdy jediným posláním žen bylo rodit děti, přijaly úkol sbírat bylinky a léčit jimi, proto byla medicína téměř výhradně ženským povoláním. Znalosti se tehdy předávaly z matky na dceru.

Foto a dekorace: Jana Hriadelová

Starověk

Zlom v zaznamenávání vědomostí o bylinách nastal kolem roku 3000 př. n. l. s nástupem psaného jazyka. Zemí s nejdélešší neporušenou tradicí bylinné medicíny je Čína, ale to je opravdu na dlouho... Pro mě je fascinující zjištění, že již kolem roku 2900 př. n. l. Žlutý císař zformuloval léčebnou teorii do knihy Vnitřní kánon. Byla to optimistická kniha, která prohlašovala, že se zvyšováním znalostí bude možné nakonec vyléčit všechny druhy nemocí. Dalším jeho poznatkem bylo, že je nutné u pacienta sledovat i jeho postoje a emoce. Z Číny, Egypta, Babylo-

nu a Indie přebírali znalosti o bylinkách i starověcí Řekové. Herbáře se doplňovaly po celá tisíciletí, v podstatě do současnosti. Mezi slavná jména, která se zapsala do dějin nejen díky bylinám, jsou Asklépios s dcerou Hygií, Pythagoras, Hippokratés, doktor Galén, který sestavil nový, přesnější herbář.

Středověk

V tomto období excelovala Persie, ve které byla založena škola a nemocnice, kde byly přepisovány řecké rukopisy do arabštiny. Kolem roku 1000 n. l. napsal nadaný perský lékař a vědec Avicenna svůj Kánon lékařství s obsáhlými informacemi o nemocích, léčích a lékařských filosofích. V tehdejší Evropě byl pokrok v lékařství brzděn představiteli křesťanské církve. Nicméně náš osvětlený Karel IV. měl u sebe bylináře a osobního lékárníka Angela z Florencie, kterému zadal úkol vytvořit bylinkovou zahradu. Panovník přidělil Angelovi pozemek o výměře 1 ha, takže celý projekt oba pojali velkoryse. Vznikla zahrada, která měla svým rozsahem charakter botanické zahrady, a stala se tak první svého druhu v Evropě. Zahrada nesla jméno po svém zakladateli Andělská zahrada. V období středověku jinak bylinky dál pěstovali mniši v klášteřích i lidé na vsích.

Renesance znamenala posun vpřed v mnoha směrech. S rozvojem evropského knihtisku začaly zlaté časy herbářů. Dochází též k novým vědeckým přístupům, novým myšlenkám a léčebným postupům. Avšak v rozporu s tímto vítězstvím rozumu docházelo k nekrutějším honům na čarodějnice. Ženám bylo zakázáno studovat a neprofesionální léčitelé byli označováni za kacíře. Vlivem těchto názorů ještě i dnes někteří lidé bylinkářství srovnávají se šarlatánstvím a magií.

20. století a současnost

Rozvoj vědy a techniky v 19. století umožnil i syntézu rostlinných látek a koncentrovat dávky. Užívání bylin zřejmě dosáhlo nejnižší úrovně v polovině minulého století. Díky většímu zájmu o vedlejší účinky syntetických léčiv a lidské touze převzít zodpovědnost za své vlastní zdraví dochází v bylinné medicíně k pozoruhodnému oživení. Z mých dlouholetých zkušeností se tento zájem intenzívně projevuje posledních 12 let. Samozřejmě se to nelíbí farmaceutickým firmám, takže jsou bylinkám neustále "házeny klacky pod nohy" vymyšlením nových zákonů a omezení, která znepřijemňují život výrobcům i zákazníkům. Na druhou stranu je neuvěřitelné, kolik lidí užívá desítky léků denně a nikomu to nevadí, ani samotným užívajícím.

BADYÁNÍK PRAVÝ

je stálezelený strom vysoký 10–12 m. Jeho plody mají tvar krásné hvězdice. Perníčky bez badyánu jsou nemyslitelné. Málokdo ale ví, že badyán má i léčivé účinky - je antimikrobiální, protizánětlivý, antioxidační, antiseptický a antibakteriální. Obsahuje mnoho živin, minerálů, omega 6 mastné nenasycené kyseliny a vitamíny A, B, C. Působí blahodárně jako přídatek do průduškového čaje. Využití badyánu hraje roli i ve vánoční floristice.

Skořicovník pravý a badyáník pravý
Foto: Jana Hriadelová

HŘEBÍČKOVEC

tvoří rozsáhlý rod, který zahrnuje až 1200 druhů. U nás je známý Hřebíček kořený (vonný), který známe jako hřebíček a svařák bez něj si jistě neumíme představit. Hřebíček známe i jako ozdobu, kterou zapícháme v pravidelných rozstupech do pomeranče, při zavěšení na lustr provoní a dezinfikuje prostor. Po usušení pomeranče můžeme použít proti molům do skříně. Hřebíček je výborný při problémech se zuby a dásněmi. Používá se především jako koření, ale díky svým silným protizánětlivým účinkům je žádaný i v lékařství a kosmetice. V současné době si můžete pořídit hřebíček i ve formě tinktury, silice nebo esenciálního oleje. V poslední době je velice oblíbený jako repelent proti hmyzu a klíštěti (i u psů).

Hřebíček kořený
Foto: www.ecorevolution.cz

SKOŘICOVNÍK PRAVÝ, SKOŘICOVNÍK CEJLONSKÝ

je stálezelený strom, který v Číně doroste až 20 m a na Cejlonu 10–12 m. Skořice je dalším kořením, bez kterého si zimní ani vánoční období neumíme představit, a jablečný závin už vůbec ne. Poslední dobou se skořice přidává i do kávy. Skořice patří mezi velice dekorativní koření, které má svůj význam při zdobení adventních věnců i vánočních svícňů. Skořice je ale zajímavá i svými léčebnými účinky. Podporuje zažívání, snižuje míru nadýmání, čistí krev, zmírňuje bolestivou menstruaci, upravuje močové funkce. Působí jako skvělé zahřívadlo i afrodisiakum, proto máme tak rádi svačák. Skořici si můžete zakoupit i jako esenciální olej. Vůně tohoto oblíbeného koření dokáže navodit příjemnou domácí atmosféru.

ZÁZVOROVNÍK LÉKAŘSKÝ

patří mezi velmi staré rostliny a není, na rozdíl od předchozího koření, strom.

Zázvor není ani kořen, ale oddenek, nad kterým vyrůstá vytrvalá rostlina vysoká cca 1 m. Kvete drobnými bílými květy, uspořádanými do klasů. Zázvor neroste jako planý, potřebuje výživnou půdu, proto je nutné jej pěstovat. Již v dávných dobách používali zázvor mořeplavci jako prevenci při mořské nemoci (nevolnost). Mezi další účinky zázvoru patří dezinfekce ústní dutiny, léčba nachlazení, infekcí, podporuje trávení, sražení horečky, snížení hladiny cholesterolu nebo při špatném prokrvení končetin. Zázvor se používá i zevně ve formě obkladů nebo mastí např. při revmatických bolestech. Zázvor je možné zakoupit ve formě sirupu, zázvor v medu, bonbony nebo zázvor sušený. Poslední roky výzkumů zařadily zázvor mezi nejvýznamnější byliny s epigenetickým (věda studující genetické změny) působením. Nejde o změny DNA, ale o změny, které se dějí prostřednictvím chemických reakcí na základě mnoha faktorů, jako je životní prostředí, strava, životní styl nebo emocionální nastavení.

Milí čtenáři, dovolte mi popřát Vám klidné Vánoce a do nového roku štěstí, zdraví a nezapomeňte na dobročinnost a úsměv. Nakonec bych se s Vámi ráda rozloučila bylinným likérem Pernštejnský elixír, který oslaví na jaře příštího roku dvacáté narozeniny a mě nenapadá jiné poselství než: „Na cestě se nelze vyhnout trnům, ale trpělivost a vytrvalost růže přináší.“

Jana Hriadelová
www.darkyzpernstejna.cz

CESTOVÁNÍ

Putování po Severním Irsku

Severní Irsko je geograficky nejmenší část Spojeného království, a též i nejméně zalidněná. Naleznete zde ale vše, co si jen můžete přát – zříceniny hradů a klášterů, malebné vesničky s tradičními irskými hospodami a hudbou i nádherné pobřeží a horské vrcholky. A díky vydatnému dešti a větru se vše zelená v každé roční době.

Historie Severního Irska je pohnutá a poznamenaná konfliktem probíhající v druhé polovině dvacátého století známým jako Troubles – Trable. Na pozůstatky konfliktu narazíte na každém rohu, ať už se rozhodnete navštívit slavné murály (legální výtvarné umění na veřejnosti) v Derry (Londonderry) a Belfastu, či vyrazit na prohlídku města Belfast v legendárním černém taxíku, který vás vezme po významných místech a provede vás důležitými milníky konfliktu.

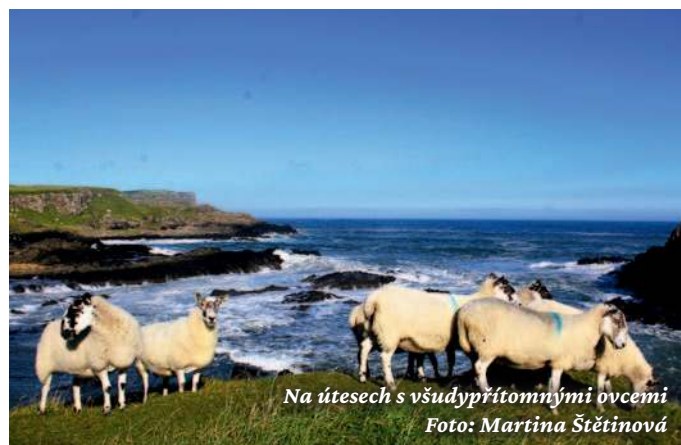
V případě zapůjčení auta a cestování na severní pobřeží doporučuji využít scénické cesty nazvané Fair Head Scenic Route a Torr Head Scenic Route – klikatící se cesta vás provede vesničkami na útesech jako vystřižených z pohlednic a v dáli přes moře lze spatřit Isle of Man (ostrov mezi UK a Irskem) a i četné ostrovy Skotska.

Na severu Severního Irska se doporučuji ubytovat u městečka Ballycastle a prozkoumat zdejší oblast. Vyrazit můžete například na slavný most Carrick-a-Rede-Bridge, nacházející se 30 metrů nad mořem, který vás dovede na malý ostrůvek. Most (samozřejmě v trochu jiné podobě) byl využíván již před 350 lety námořníky chytajícími atlantské lososy.

Deset kilometrů podél pobřeží můžete navštívit Obrův chodník (Giants Causeway) zapsaný na Seznam UNESCO. Jedná se o čedičové sloupky, které dohromady vytváří schodiště sestupující do moře. Pokud navštívíte tato dvě místa v sezoně, je potřeba vstupenky zamluvit dopředu, brzy ráno či později odpoledne jsou časy s nejmenší návštěvností.

Pokud vás láká vycházka po rozeklaném pobřeží s majestátními útesy a nádhernými výhledy, doporučuji 14 km vycházku z rybářského městečka Ballintoy na Obrův chodník. Jestli se do Irska vydáte mezi dubnem a červnem, zahlédnout můžete i pestré barevné ptáčky – papachulky, kterým se taktéž přezdívá papoušci Atlantiku.

V Severním Irsku můžete dále navštívit tzv. Dark Hedges, což je buková alej o délce 1 km – fanoušci Hry o trůny by tuto

atrakci neměli minout. Pro příznivce whiskey je zde Palírna Bushmills, která získala licenci v roce 1608, a jedná se tak o nejstarší licencovanou palírnu whiskey na světě.

Na jihu Severního Irsku se nachází jedna z nejkrásnějších procházek idylicky nazvána Schody do nebe. Jedná se o asi 15 km vycházku a za hezkého počasí máte viditelnost do dalekého kraje.

Při cestě zpátky do Belfastu se můžete zastavit v národním parku Mourne, kde se nachází nejvyšší hora Severního Irsku, a podívat se do města Downpatrick ke hrobu svatého Patrika – patrona ostrova a misionáře křesťanství.

Severní Irsko je země s pohnutou historií a úžasnou přírodou, určitě stojí za návštěvu. A hlavně nezapomeňte na vhodné oblečení, to se vám v Irsku bude hodit!

Martina Štětínová

Carrick-a-Rede Most

Dark Hedges

*Cesta do nebe
Foto: Martina Štětínová*

ZAJÍMAVOSTI Z OKOLÍ

Tradiční (?) hody na Lískovci

V neděli 22. října bylo ve vesničce Lískovec veselo, slavily se HODY.

Na toto tradiční slavení je možno nahlížet z několika úhlů pohledu. Z pohledu neděle je to slavnostní den. Brzy po ránu kolem deváté hodiny se na návsi sejdou všichni hodovníci. Jsou to stárci a stárkové, kteří obcházejí všechny domy v sousední vesnici Kovářově, odpoledne v Lískovci a zvou na hodové shromáždění pod máji. Kat na koni se sluhou, ti musí vykonat ortel nad odsouzeným beranem, sluha také obsluhuje soudní stolic, aby jí nevysychalo v hrdlech. Generál na koni dohlíží na pořádek a doprovází příjezd soudní stolice k máji. Velmi důležitá je osobnost „pardóna“, který v sedle na koňském hřbetu před každým domem popřeje celé rodině zdraví a dá jim zahrát doprovázející ka-

pelou pěknou písničku. Konečně zásadní postavy jsou soudce, kazatel a obhájce, kteří se vozí v bryčce a odpoledne pod májí přednesou jako soudní stolice všechny „zločiny“, kterých se obyvatelé vesnice během roku dopustili. Protože nemohou být dle GDPR (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) veřejně jmenováni, svede se vše na berana smutně pobekávajícího pod májí. Po vynesení ortelu a nařízení popravy naštěstí přicválá pardón s milostí a všichni přítomní mají radost, že je beran zachráněn, a jdou se veselit do místního KD. Zde kapela zahraje k tanci, všichni se baví a jako zlatý hřeb předvedou stárci a stárkové společně nacvičené tanečky. Tak končí slavnostní den HODY.

Druhý pohled je ze strany místních hospodyněk. Ty čeká starostmi nabitý tý-

den. Uklidit, vysmýčit a především napéct a navařit, protože hody jsou od slova hodovat. Takže si v neděli navečer oddychnou, že je to vše již za nimi a že vše dobře dopadlo.

Další je pohled místních chlapů a mládců. Není lehké vše dobře zorganizovat. Již s ročním předstihem objednat kapelu, v současné době se obtížně zajišťuje i potřebný počet koní. Vlastní práce začínají v pátek, musí se skácet a očistit pěkný smrk na máj, což po kůrovcové kalamitě není jednoduché. V sobotu se sejdou všichni chlapi z vesnice při stavění máje. Dlouhodobě se stavělo pomocí svázaných dlouhých ráhen. A teď přichází otazník týkající se tradice. Od roku 2023 asi dojde ke změně, protože letos se máj poprvé stavěla pomocí techniky. Všichni

jsme se zatajeným dechem sledovali, jak se opentlený vršek pomalu zvedá. Dobrá věc se podařila, Michal, ovládající jeřáb, si otřel orosené čelo a máj stála rovně jako svíčka. Pokrok nejde zastavit. Ostatní již běží jako po másle. Zdobení kolem máje, noční pohotovost stárků při hlídání stromu před vetřelci s motorovou pilou a přichází neděle a zasloužená radost z dobře odvedené práce všech zúčastněných.

Je velmi záslužné udržovat tradice našich předků. Jak jinak se při společné akci může sejít celá vesnice a přes různé náhledy uskutečnit společné dílo. Tradice hodů v Lískovci se udržuje staletí zpátky. Písemný doklad je z roku 1906, kdy místní učitel zaznamenal do školské knihy, že stejně jako v dobách minulých „jsou v Lískovci hody se sloupem hodovým, májovníky a ortelníkem na koních, stárci chodí po vsi, zvou na hody a po ortelu odchází do hostince, kde se baví až do rána“. Další je zmínka z roku 1912, kdy se konají hody s májí, všichni slaví a učitel si stěžuje, že „dítká školní u zábavy až do půlnoci se zdržují.“ Takže nic nového proti současnosti. S hodovým veselím měl

Hody na Lískovci
Foto: Jaroslav Štarha

problém i císař Josef II. Tomu vadilo, že se hody ve vesnicích konají postupně celý čas podzimní a „poddání mnoho času tímto zmeškají.“ Vydal nařízení, že se budou slavit „hody císařské“ třetí neděli v říjnu, tzv. „havelské posvícení“. Samozřejmě to dopadlo jako s jeho nařízením o pohřbívání zemřelých v pytli místo v rakvi, aby se ušetřilo dřevo. Všichni poddaní slavili posvícení havelské

a k tomu i svoje v tradičním termínu.

Závěr je jednoznačný. Přejme si, aby se tradice dodržovaly, abychom se v míru a pokoji zase příště sešli a přes všechnu náročnost při organizování podobných akcí se nakonec mohli společně radovat z dobře odvedené práce. Díky všem, kdo přiložili ruku k dílu.

Jaroslav Štarha

Skrytými kouty měst Koruny Vysočiny děti i dospělě provádí pohádkové bytosti

I na Nedvědici cílí počín destinační společnosti Koruna Vysočiny, kterým je zábavné poznávání městských center s názvem Putování městy Koruny Vysočiny. Časově neomezená poznávací hra, která odstartovala koncem července, jenom v druhé polovině prázdnin zaujala stovky turistů. Účelem je seznámit návštěvníky i s těmi zajímavými místy ve městech, s nimiž ve svém itineráři původně nepočítali.

Putování je vhodné zejména pro rodiny s dětmi, které se zábavnou formou prostřednictvím otázek a luštění tajemek vydají objevovat zákoutí, tajemství a záhady měst a městeček. Po vyluštění a odevzdání hrací karty v příslušném informačním centru je navíc čeká i drobná odměna. Zatímco Žďárem nad Sázavou návštěvníky provádí Žďárský kapr a Novým Městem na Moravě Pasáček, v Bystřici nad Pernštejnem je to Zubřík, v Jimramově Brouček a Beruška a v Nedvědici Medvíďe.

A co Medvíďe turistům v Nedvědici ukazuje? Velkým lákadlem je skutečný poklad skládající se ze stříbrných mincí, který byl objeven u nedalekého Dolního Čepí a je k vidění přímo v infocentru, kde jsou k mání i hrací karty. Turisté putující po nedvědických zajímavostech a luštění tajemek se však dostanou například i na nádraží, aby zjistili, že železniční trať Tišnovku počátkem minulého století stavěli především italské dělníci.

Putování městy Koruny Vysočiny se mimo Nedvědice účastní Žďár nad Sá-

zavou, Nové Město na Moravě, Bystřice nad Pernštejnem a Jimramov. S výjimkou Jimramova, kde je hrací kartu možné získat v budově muzea u sv. Jana i v úřadu městyse, je v ostatních sídlech k dostání v infocentrech. Tam návštěvníky, které hra zaujme, současně nasměruje i do dalších sídel Koruny Vysočiny, které se putování účastní. Pro každé z nich bylo připraveno 10 tisíc hracích karet.

„Například ve Žďáře nad Sázavou návštěvníci primárně míří na Zelenou horu nebo do zámku a v centru města se zastaví většinou jen v informačním centru. A právě tam dostanou kartu s otázkami a tajemkami týkajícími se místních domů a dalších zajímavostí, s nimiž rozhodně stojí za to se seznámit,“ uvedl ředitel destinační společnosti Koruna Vysočiny David Štěpánek.

A co na turisty, kteří vyrazí za novými objevy, mimo jiné čeká? Ve Žďáře zjistí více o jednom vzácném a nenadálém archeologickém nález, ale třeba také to, že proslavená sgrafita novoměstského rodáka Karla Němce nejsou spojena pouze s Novoměstskem. V Novém Městě se pustí do rébusů souvisejících s tamními historickými objekty, v Bystřici objeví park věnovaný horníkům nebo unikátní automobilové veterány a Jimramov je zase překvapí největším počtem pamětních desek na počet domů.

Lenka Mašová
Za Korunu Vysočiny

Koruna Vysočiny

Tříkrálová sbírka je poselstvím naděje

Vánoční čas je čas radosti a štědrosti. V této době probíhá i Tříkrálová sbírka, která je největší charitativní akcí u nás. Jen v tišnovském regionu se do jejího průběhu zapojí více jak 1 500 dobrovolníků. Koledníci dnes, stejně jako kdysi, vychází do ulic a přináší do našich domovů požehnání a radost. Šíří poselství lásky a žádají přitom o příspěvek pro potřebné. Přichází k nám také jako poselství naděje, že těm, kteří se ocitnou v nouzi, se dostane pomoci. A to je velká naděje pro nás všechny. Každý z nás může někdy pomoc v jakékoliv formě potřebovat.

Tříkrálová sbírka probíhá vždy v první polovině ledna. Během této doby je možné přispět koledníkům do kasičky označené charitním logem. Přispět lze i pomocí QR kódu nebo zasláním složenky či převodem na účet číslo 66008822/0800 s variabilním symbolem pro Oblastní charitu Tišnov 777966900.

Dary z minulého ročníku podpořily péči o umírající a nevy léčitelně nemocné, o které pečuje multidisciplinární tým Domácího hospice Porta Vitae, pomohly s financováním vybavení nové pobočky pro sociální rehabilitaci v Tišnově a umožnily dovybavit Půjčovnu kompenzačních pomůcek. Z prostředků sbírky byl financován projekt na vybudování zázemí Odlehčovací služby, dluhové poradenství Poradny Porta, Charitní záchranná síť a Fond individuální pomoci, který pomáhá např. s úhradou školních obědů nebo s vysokými nedoplatky při energetické krizi.

Z nových darů bychom rádi podpořili rozšíření dluhového poradenství Poradny Porta i do Kuřimi, dofinancovali nákup aut pro terénní služby, podpořili Domácí hospic Porta Vitae, Charitní záchrannou síť, poskytli prostředky na rekonstrukci zázemí pro Odlehčovací službu a posílili Dobrovolnické centrum, v rámci kterého dobrovolníci navštěvují pacienty v tišnovské nemocnici nebo osamělé seniory v jejich domácnostech.

Mnohokrát děkujeme za vlídné přijetí koledníků i za vaše dary.

Pavla Caudrová

MĚSTYS NEDVĚDICE
VÁS ZVE
NA

VEŘEJNÉ BRUSLENÍ

2024

na Zimním stadioně
v Bystřici nad Pernštejnem
v těchto termínech:

vždy neděle 7.1.2024
21.1.2024
4.2.2024
18.2.2024
3.3.2024
17.3.2024

12:45 - 13:45 hod.

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ
DOPRAVA INDIVIDUÁLNÍ
URČENO VŠEM DĚTEM, MLÁDEŽÍ,
DOSPĚLÝM. LZE I S HOKEJKOU.

MĚSTYS NEDVĚDICE
VÁS SRDEČNĚ ZVE
NA

tradiční vánoční koncert

žesťového orchestru žáků ZUŠ Bystřice n.P.

**PÁTEK 22. PROSINCE 2023
OD 18 HODIN**

**U OBCHODNÍHO DOMU
V NEDVĚDICI**

Výsledky fotosoutěže

Fotosoutěž na téma **Fauna ve volné přírodě** zná své vítěze. Na základě veřejného hlasování, které probíhalo od června do půlky listopadu na webových stránkách městyse, obsadil první místo snímek pana **Pavla Bracka** z Nedvědice s názvem *Včela na květu*. Druhé místo obsadila **Hana Baksová**, která zachytila žábu v *Údolí Chlébského potočka*. Třetí místo náleží **Leoně Vejrostové**, současně za 3 fotografie – *Housenky v kopřivách*, *Ibišek a jeho opylovači* a *Čmelák v akci*. Všem gratulujeme a také děkujeme ostatním autorům, kteří se fotosoutěže zúčastnili.

A pokračujeme směle dál! Pro další kolo fotosoutěže jsme zvolili téma **ZIMNÍ KRAJINA**. Každý autor může zaslat maximálně 3 snímky pořízené v Mikroregionu Pernštejn (Nedvědice, Ujčov, Černvír, Pernštejnské Jestřabí, Sejrek, Býšovec, Drahonín, Olší, Skorotice). Své fotografie zasílejte na zpravodaj@nedvedice.cz **do 30. 4. 2024**.

Budeme se těšit na vaše zimní snímky!

Vánoční příběh

Jistými krůčky se blíží nejkrásnější svátky roku. Pojďme si čekání na ně zkrátit a zpříjemnit. Zajděte k historickému domu čp. 32 a nechte se vtáhnout do atmosféry Vánoc. Nahlédněte Ježíškovi do kolébky, vyfoťte se s čertem, andělem a Mikulášem. Na děti čeká i malý dáreček. Otevřeno je denně od 9 do 17 hodin až do Štědrého dne.

Srdečně vás zve městy Nedvědice a Informační centrum Nedvědice.

Kavárna na cestě: Tudy vede cesta k výběrové kávě, domácím zákuskům a lokálním produktům

Milí čtenáři,
ráda bych Vás pozvala do nově otevřené kavárny, která jak pevně věřím, bude místem, kde se budeme rádi setkávat. Dům čp. 44, původně hotel Panský dům na pohlednici z roku 1908, kdysi vlastněný rodinou Valdhanových, která zde provozovala vyhlášenou restauraci, mi poskytl krásné prostory, které k posezení u kávy přímo zvou. V oblasti gastronomie mám více než dvacetileté zkušenosti. Káva mě baví od výběru zrn, přes přípravu až po servis, aby Vám každý doušek chutnal. Kavárna nabízí také lahodné zákusky připravované skvělým týmem cukrářek, které kladou důraz na používání kvalitních surovin. Přijďte se za námi podívat, a tím podpořit nás i místní výrobce, jejichž produkty si zde můžete zakoupit.

Foto: Archiv Jany Mlaskačové

Jsme na začátku a věřím, že díky Vašemu zájmu a radosti se budeme rozrůstat tak, aby právě tohle místo bylo tím, kde rádi zapomenete na spěch. Ať už při šálku něčeho dobrého, nebo při nějaké společné akci. Otevřeno máme úterý – neděle od 8:00 hod. do 20:00 hod. Těším se na Vaši návštěvu!

Jana Mlaskačová

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA

Úvodní slovo ředitelky školy

Vážení a milí rodiče, spoluobčané, přeji Vám prostřednictvím Zpravodaje krásné vánoční svátky prožité v klidu a pohodě s Vašimi blízkými a především hodně zdraví, pohody a optimismu do dalšího roku.

Jménem zaměstnanců školy děkuji za spolupráci a vstřícnou komunikaci. Věřím, že v ní budeme nadále pokračovat.

Zveme všechny v pátek 15. 12. do vánočně vyzdobené školy na dílničky, pohoštění a předvánoční posezení.

V novém kalendářním roce čeká žáky spousta vzdělávacích aktivit, projektů, lyžařský výcvik pro 7. a 8. ročník, plavecký výcvik pro 3 a 4. ročník.

Dále je 10. 3. 2024 naplánovaný Den otevřených dveří pro širokou veřejnost. Srdečně zveme všechny na prohlídku naší základní a mateřské školy a setkání s učiteli a žáky, kteří budou přítomni ve třídách, kde bude připraveno vždy něco zajímavého.

Eva Šimečková
ředitelka školy

Zápis do 1. třídy proběhne 17. 4. 2024.

Zápis do mateřské školy proběhne 11. 5. 2024.

Sledujte, prosím, webové stránky školy a infokanál městyse Nedvědice, kde budou zveřejněny podrobné informace k zápisům.

Zimní čtyřboj

Ve středu 8. listopadu proběhlo ve Žďáře nad Sázavou okresní kolo sportovního čtyřboje. Tradičně se ho zúčastnili i žáci nedvědické školy. Pro některé premiéra, pro některé již známé prostředí. Šplh, běh, hod medicinbalem a skok z místa prověřily jejich všestrannost. A dařilo se jim velmi dobře. Všem. Čtyři nejlepší vždy čeká postup do krajského kola. A ani letos mezi nimi nechybí naši sportovci. Blahopřejeme a děkujeme všem dětem, které reprezentovaly nedvědickou školu. Katka Blažková, Anička Nikodemová, Jolanka Zemanová, Eliška Balášová, Adam Havlíček, Adrianka Víchová, František Prudký, Natka Pikhartová, Adélka Klusáková, Renča Dvořáčková, Peťa Hájek.

Kačce Blažkové (3. místo), Jolance Zemanové (4. místo), Fandovi Prudkému (2. místo) a Natce Pikhartové (1. místo) držíme pěsti v krajském kole.

Kateřina Vejrostová

Spolupráce 1. stupně ZŠ s centrem Eden

Od minulého školního roku naše škola zahájila aktivní spolupráci s centrem Eden v Bystřici nad Pernštejnem. Děti v rámci tříd zapojených do spolupráce vytváří výrobky na zajímavé akce probíhající na Edenu. Jedná se o Velikonoce, Vánoce či Slavnosti brambor. Výrobky tak dělají radost zvířátkům, návštěvníkům a hlavně nám samotným! Je pro nás motivací, když má naše práce smysl. Jako poděkování provozovatelé Edenu děti vždy zdarma rádi přivítají na své farmě.

Dominika Štarhová

Prázdniny utekly jako voda a měsíc září zaklepal na dveře. Ve školce jsme začali připravovat třídy pro děti, dezinfikovali veškeré vybavení, zdobili šatny. Snažili jsme se vytvořit pohodovou atmosféru a usměvavé paní učitelky přivítaly jak stávající, tak i nové děti. V mateřské škole bylo opět veselo a živo.

Měsíc září je především o adaptaci nově příchozích dětí, seznámení s kamarády, s paními učitelkami, s novým prostředím. Tento proces je podporován i staršími dětmi, které se hned po zahájení školního roku chopily příležitosti. Žáci z 8. ročníku ZŠ navštívili naše nejmenší, připravili si seznávací hry, opičí dráhu a další soutěže, aby se nové děti rychle cítily vítány.

Dne 21. září 2023 jsme se sešli na školní zahradě v mateřské škole, kde se konala akce *Putování za švestkovou vůní*. Tato událost byla určena pro rodiče s dětmi, aby spolu prožili den plný zábavy, dob-

rodružství a chutných pochoutek. Rodiče s dětmi procházeli trasu se 14 stanovišti, kde na ně čekaly výzvy, které kombinovaly vědomostní úkoly s praktickými dovednostmi. Nejláikavější součástí tohoto putování bylo řešení tajenky, kterou rodiče s dětmi postupně skládali na jednotlivých stanovištích. V tajence vyšel – ŠVESTKOVÝ KOLÁČ, který jsme zároveň v cíli mohli ochutnat. Švestkový koláč pro nás upekly naše paní kuchařky. Na školní zahradě jsme si potom společně s rodiči opekli špekáčky. Celá akce *Putování za švestkovou vůní* byla úspěchem, a to díky spolupráci všech zúčastněných. Chceme poděkovat všem rodičům, dětem, paním kuchařkám. Přispěli k tomu, aby tento den byl tak výjimečný. Těšíme se na další společné události!

Dne 29. září jsme se zapojili do Projektu ZŠ a MŠ – *Procházka za historií*. Naši předškoláci se vydali se 7. třídou do obce

Černvír, aby si prohlédli nejstarší dřevěný krytý most na Moravě.

V měsíci říjnu v rámci týdenního tématu jsme s dětmi upekli jablečný závin, na kterém si děti pochutnaly, a navštívili jsme místní moštárnu. Děti si přinesly jablka a celým procesem moštování nás provedli paní H. Drechslerová s panem L. Voborným, jimž děkujeme. Děti si odnesly do mateřské školy téměř 60 litrů moštu, který nám velkoryse poskytla Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Nedvědice, děkujeme!

Dne 25. října nám žáci 9. třídy připravili program s názvem *Podzimní radovánky*. Tato akce se konala v základní škole a naši nejmenší si mohli vyrábět skřítkovou čepičku, hrát si s červíky, trénovat hod šiškou, prolézat Shrekovu bažinu. Hledali podzimní skřítky na školním dvoře, které jsme poté šli společně uspat na zahradu mateřské školy.

Na konci října jsme se zapojili do projektu *Po stopách Plýtváka šatního* v rámci iniciativy Recyklohraní – uklidme si svět. S dětmi jsme prozkoumali, jak neplýtvat oblečením. Třídili jsme oblečky pro panenky a zašívali jsme kařata pejskovi jako kočička ve známé Čapkově pohádce.

Jako v předchozích letech, tak i v letošním roce se celá školka zapojila do projektu *Lokomoce - pohyb jako prevence*.

Pro náš další program máme připraveno mnoho zajímavých akcí, včetně návštěvy Solné jeskyně v Tišnově, *Kosmický zážitkový stan* – vzdělávací pořad o vesmíru, divadelní představení Šikulka, zapojíme se do projektového dne ZŠ a MŠ s tématem *Místo, kde žijeme*.

V prosinci vystoupíme na adventních trzích, navštíví nás Mikuláš s čertem, upečeme vánoční cukroví a s dětmi oslavíme Vánoce ve školce.

kolektiv MŠ

Projektový den

Dlabání dýní

Pečení z jableček

Exkurze v moštárně
Foto: Archiv MŠ

Cvičení v rámci projektu Lokomoce

Po stopách plýtváka šatního

Putování za švestkovou vůní

*Podzimní radovánky s deváťáky
Foto: Archiv MŠ*

Mezinárodní projekt Záložka do knihy spojuje školy

Po předchozí velmi dobré zkušenosti jsme se i v tomto školním roce zapojili do mezinárodního česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy*, který spolupořádají Národní inštitut vzdělávání a mládeže a Knihovna Jiřího Mahena v Brně. Tématem letošního ročníku bylo: *Inspirování svět pohádek, básní a příběhů*.

Po odeslání přihlášky do projektu nám byla přidělena slovenská partnerská škola, tentokrát Základní a mateřská škola Brezovica na severu Slovenska. Do projektu se tam přihlásili žáci 4. až 9. ročníku.

Naši školu reprezentovali žáci 3., 5. a 7. ročníku. Protože slovenských dětí bylo nakonec víc, než jsme původně předpokládali, a určitě jsme chtěli záložkou obdarovat každého, přispěchali nám na pomoc i osmáci. Vyrábění záložek jsme si opravdu moc užili. Dětem se při tvoření vybavovaly vzpomínky na pohádky a příběhy z „dětství“ a vzájemně jsme si některé vyprávěli. Nebo jsme naopak objevovali něco nového. Obojí bylo velmi inspirativní.

Hotové záložky jsme zabalili, odeslali na Slovensko a těšili se na zasluku od dětí z Brezovica. A že jsme se měli na co těšit. Přišla nám spousta krásných výtvarů. Na každé záložce je uvedena oblíbená kniha

Foto: Iva Lukasová

jejího autora, takže kromě úžasných záložek máme i spoustu tipů na osvědčené knihy pro děti.

Na závěr můžeme tedy napsat, že jsme moc rádi, že jsme se projektu zúčastnili,

opět nezklamal. Spolupráce se slovenskou školou byla výborná. Už teď se těšíme na další ročník.

Iva Lukasová

Švýcarsko. Země nádherných scenérií, tyrkysově průzračných vod známá především svým politicky neutrálním postojem vůči světu, a také drahotou. Co o ní ale málokdo ví, je téma školství. Proto, když jsem dostala možnost tuto zemi pedagogicky prozkoumat, rozhodně jsem ani na chvíli neváhala.

Fungování

Švýcarský školský systém funguje jinak než u nás. Osobně bych ho popsala jako *logický a jednoduchý*. Nejzásadnějším rozdílem je jeho oddělení od politického vlivu. Zřizovatele škol si volí občané nezávisle na politickém vedení obce. Vyučování je rozděleno na dopolední a odpolední, které často trvá až do 17 h. Obědová pauza trvá hodinu až dvě, děti se během ní vrací domů. Švýcarské školy disponují potřebnými profesemi, které tvoří oporu pro rovnocenné vzdělávání všech dětí a pro integraci dětí s různými poruchami a problémy. Jedná se o sociálního peda-

goga, školního psychologa, speciálního pedagoga. Každá třída má také svého asistenta, který není vázán na konkrétního žáka s poruchami učení, ale je ve třídě automaticky pro všechny děti. A jak sami říkají, bez těchto profesí by nebyl úspěch v integraci dětí s různými potřebami možný ani reálný.

Zajímavé je, že již od šestého ročníku se celé školství orientuje na výběr budoucího povolání a škola se tomuto modelu podřizuje ve všech aspektech. Rozdílné je kvůli tomu i pojetí přijímacích zkoušek. Srovnávací testy děti píšou už v osmém ročníku, a to z pěti předmětů. Jejich výsledky ukazují, zda by se s daným počtem bodů dostali na požadovanou praktickou školu, jež je obdobou našeho učiliště, nebo na gymnázium. A pokud ne, devátý ročník je orientovaný na sebezdokonalování v předmětech, ve kterých má dítě mezery. Navíc má možnost volit si předměty dle budoucího zaměření. Zajímavé určitě je, že maturitu má ve Švýcarsku pouze 20 % studentů.

V kantonu Curych jsem měla možnost navštívit dva typy škol. Nejprve jsme se vydali do menší venkovské školy Schule Rorbas-Freienstein-Teufen srovnatelné s naší nedvředickou. Poté jsme navštívili nejmodernější, rok starou školu v Curychu, která byla zbudována dle přání pedagogů ve spolupráci s místními architekty.

V čem zaostáváme?

To byla asi první otázka, která mi přišla na mysl a držela se mě celou cestu. České moderní školství se vyznačuje používáním inovativních metod a forem výuky či projektovou výukou. Měníme dětem aktivity, aby se nenudily, vymýšlíme stále nové didaktické hry, aby byla výuka pestrá. Děláme to dobře? A děláme toho dost? Měli bychom přidat ještě něco víc? Diskuze s učiteli i švýcarským panem ředitelem mi dala odpověď. *Méně je někdy více*. Vyučovací hodiny ve Švýcarsku nebyly zdaleka tak dynamické, učitelé neměnili aktivity jako na běžícím pásu, aby se děti nenudily. Dokonce ani nedocházelo k významné motivaci dětí. Dominantní myšlenka napříč všemi třídami byla *samostatnost*. Děti se snažily, protože jsou od počátku školní docházky motivovány tím, že pracují, aby zdokonalily sebe a dostaly se na vysněnou školu. Učitel v hodinách fungoval spíše jako průvodce než dominantní postava.

Respektující přístup

„Chodíš rád do školy?“ zeptala jsem se předsedy školního parlamentu z 2. stupně ZŠ, který dělal naší skupině průvodce prostorami školy. Odpovědi mi byly upřímně rozzářené oči a kladná odpověď. Od některých členů naší výpravy jsem zaslechla: „Říká to, protože musí.“ Ale on nám svůj postoj i vysvětlil. Cítí se ve škole dobře, protože ví, že mu pomůže řešit jeho vzdělávací i osobní problémy a přistupuje k němu jako k sobě rovnému. Ve škole vyslechnou

Základní škola Schule Rorbas-Freienstein-Teufen (1. stupeň)

Historické centrum města Curych

Sborovna pro učitele 1. stupně (ZŠ v centru města Curych)

Foto: Dominika Štarhová

názory studentů a snaží se najít konsenzus, aby obě strany byly spokojené. Neznamená to, že vyhová všemu, co děti požadují, ale poskytují příležitost pro řešení. Škola disponuje studentským parlamentem, stejně jako my. Děti se zde mohou svobodně vyjádřit a diskutovat o svých přáních. Zmínila jsem se o tvorbě dětských jídelníčků, které v naší škole praktikujeme, čímž jsem inspirovala Švýcary i zástupce jiných českých škol.

„Škola u nás není jen část dne, kterou si děti musí odbyt, tady je škola život právě proto, že trvá většinu dne,“ říká ředitel švýcarské školy. A myslím, že to je zásadní rozdíl v tom, jak na školství pohlíží a přistupují k němu Švýcary, a jak se na něj díváme u nás.

Dominika Štarhová

Specializovaná učebna pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (ZŠ Rorbas-Freienstein-Teufen)

Multifunkční místnost sloužící jako jídelna, společenská místnost nebo učebna (ZŠ v centru Curychu)
Foto: Dominika Štarhová

Procházky za historií

Pátek po státním svátku, 29. září, se zdál být ideálním pro náš první celoškolní projektový den – a také byl. Počasí nám více než přálo a sluníčko na konec září opravdu intenzivně hrálo.

Cílem našich Procházek za historií bylo hlavně objevování zajímavých pamětihodností v okolí Nedvědice. Samozřejmě jsme se také příjemně protáhli a posilovali přátelské vztahy ve třídách – mezi dětmi navzájem, ale i mezi pedagogickými pracovníky a dětmi.

Procházka za historií se vydařila i těm nejmenším. MŠ se propojila se dvěma třídami z 2. stupně – 7. B a 8. třídou. Třída Včeliček se díky sedmákům dozvěděla něco o černvířském mostě. Tam si všichni zazpívali i písničku. V MŠ pak most stavěli také – z kostek. Na závěr ho ještě nakreslili. Osmáci navštívili třídu Berušek. S dětmi si popovídali o významných místech v Nedvědici, namalovali obrázek a poté se vydali na procházku.

Prvnáci objevovali tajemství letitého tisu, který se majestátně tyčí u jedné z bran do hradu Pernštejna. Seznámili

se s pověstí, která se k tomuto zákonem chráněnému stromu váže, důkladně si ho prohlédli a po svačině na nádvoří zvládli ještě vyjít nad hrad směrem k vyhlídce Maria Laube.

Druhý ročník se při svém putování za historií vydal ke studánce Korejtko.

Třetáci došli pod Horou do Černvíru, kde navštívili kostel Nanebevzetí Panny Marie, prohlédli si téměř 400 let staré lípy u kostela, pomník obětem válek i dřevěný most, jehož délku se snažili odhadnout.

Žáci 4. a 5. ročníku se společně vypravili do kláštera Porta Coeli. Spolu s kněžnou Konstancií absolvovali komentovanou prohlídku kláštera. Navštívili i Podhorrácké muzeum, kde je sbírkami provedla nadšená archeoložka Klára.

Šestáci vyrazili na procházku po naučné stezce přes Sejřek do Doubravníka. Po procházce dostali úkol – složit krátkou básničku o jejich výpravě. Některé výtvo-ry byly velmi zdařilé.

7. A v projektový den dojela vlakem do Tišnova. Zde prošli nejužšími uličkami, zastavili se u historicky významných

míst města a vydali se Cestou hrdečnického práva. Přes rozhlednu Klucanina se pak vrátili zpět do Tišnova. Byla to krásná sedmikilometrová procházka.

Třídy 9. A a 9. B se za historií vydali vlakem na Prudkou a odtud pak pěšky do Boráče. Měli připravené krátké přednášky, např. o mlýnu či papírně na Prudké, o boračském železném mostu a kapli Panny Marie Růžencové. Tu měli také možnost navštívit, stejně jako dřevěnou zvonici s unikátním zvonek. Třešnickou na dortu byla hra Marušky Sedláčkové na harmonium v kapličky. A také pobyt na dětském hřišti.

I když se projektového dne nezúčastnili všichni žáci, ohlasy na něj byly jen pozitivní. Určitě na tom mělo velkou zásluhu i fantastické počasí. Byla to velmi příjemná a určitě smysluplná akce, která zpestřila a doplnila výuku.

Děkují všem kolegyním a panu kolegovi za spolupráci na tomto vydařeném projektu.

Gabriela Sedlářová

Spolupráce MŠ a osmáků
Foto: Ludmila Skulová

Žáci šestého ročníku
Foto: Eva Zemanová

V novém školním roce jsme na druhém stupni přivítali 23 šestáků. Patnáct žáků naší školy doplnilo osm nově příchozích z Doubravníka. I přestože bývá přechod na druhý stupeň pro děti poměrně náročný, myslím si, že jej moji šestáci zvládají velmi dobře. Doposud jsme podnikli několik akcí, se kterými bych vás ráda seznámila.

Každým rokem čeká na šestáky adaptační kurz, nebylo tomu jinak ani letos. Již 12. září jsme společně vyrazili na Borovinku. Počasí nám vyšlo na jedničku, a tak se všichni mohli dobře bavit u her a sportovních aktivit, jež pro nás přichystali výborní instruktoři z centra Outdoor Domanín. Cíl kurzu poznat se a budovat dobré vzájemné vztahy v nově vzniklém kolektivu byl nepochybně splněn. Žáci si užili jak hry na stmelení kolektivu, tak také lanové centrum, lukostřelbu či aquazorbing – adrenalinovou aktivitu, díky které se děti pohybovaly po vodní hladině v nafouknuté kouli. Zážitky nabitý den hodnotil každý účastník kurzu pozitivně. I já s paní asistentkou Terezou Čechovou jsme měly možnost poznat děti mimo školní lavice, což bývá vždy moc fajn.

V úterý 19. září jsme se společně vydali na hrad Pernštejn, který i v letošním roce ožil květinovou výzdobou. Obrovské poděkování patří paní učitelce Dominice Štarhové, jež nás hradem provedla. Šestáci díky ní mohli zažít netradiční, velice příjemnou návštěvu hradu. Dvouhodinovou prohlídku paní učitelka zpestřila množstvím zajímavostí, dokonce jsme nakoukli do míst, kam se běžný turista nepodívá.

Na konci měsíce září nás čekal projektový den. Vyrazili jsme na procházku po naučné stezce přes Sejřek do Doubravníka. Odměnou za výstup do kopce byl pohled na sluncem zalitý hrad Pernštejn i následný pobyt na dětském hřišti v Sejřku. Jelikož byl projektový den pojmenován *Procházky za historií*, zastavovali jsme se po cestě u všech informačních tabulí a četli jsme si texty o historii míst, která jsme míjeli. Opět to byl krásně prožitý den, protože jsme společně zažili legraci, a zpestřili si tak běžnou školní výuku.

Během listopadového projektového dne s názvem *Místo, kde žijeme* jsme v naší třídě přivítali pana Jiřího Šmída, kronikáře obce, který šestáky seznámil s místními pověstmi. Pan kronikář navštěvuje žáky naší

školy pravidelně, ani tentokrát jsme o jeho přítomnost nebyli ochuzeni. Poutavé povídání žáky zaujalo a přineslo množství zajímavých informací, které jsme následně využili při práci. Po besedě čekal žáky úkol vytvořit vlastní knihu o Nedvědicích. Informace současné a minulé šestáci doplnili vlastními ilustracemi objektů a osobností spjatými s místní obcí. Ráda bych na tomto místě poděkovala panu kronikáři za čas, který nám věnoval, i za celou řadu zajímavostí, díky nimž se žákům naskytla jedinečná příležitost poznat naši obec a její historii.

V letošním školním roce se mohou žáci všech ročníků zapojit do netradičních a barevných dnů. Zatím nás čekaly čtyři – den netradičních brýlí, oranžový den, den netradičních čepic a klobouků a žlutý den. Myslím si, že jakékoliv oživení běžných školních dnů bývá pro žáky motivací, aby se do školy těšili. Nejen díky těmto drobnostem je školní den jiný, veselejší. Věřím, že i tyto maličkosti jednou budou pěknou vzpomínkou, ke které se budou žáci rádi vracet.

Eva Zemanová
třídní učitelka 6. A

Adaptační kurz na Borovince

Procházky za historií

Den netradičních čepic a klobouků

Podzim na Pernštejně
Foto: Archiv ZŠ

EKO den s Kometou

Ve čtvrtek 15. června 2023 se uskutečnil 8. ročník prospěšného projektu s názvem EKO den s Kometou. Stalo se již tradicí, že naše škola na této akci nesmí chybět. A po čtyřleté covidové pauze jsme se na tento den opravdu moc těšili.

Hlavním smyslem EKO dne je přivést děti k péči o přírodu a životní prostředí a hráči týmu HC Kometa jsou bezpochyby velkým lákadlem pro to nasadit rukavice a sbírat nepořádek po druhých. Lokalitou byla tentokrát přírodní rezervace Babí lom, kde kometačský tým ve spolupráci s Lesy města Brna a s 800 dětmi z jihomoravských škol a školek pomohl vysbírat

přes tunu odpadu! A mezi nejúspěšnější školy patřila i ta naše nedvědická.

Odměnou všem byl den strávený se známými tvářemi hokejové Komety a autogramiáda hráčů. Ti nejlepší, mezi něž se také řadíme, dostali volný vstup na vybrané přípravné zápasy HC Kometa. Mimo tento úžasný sportovní zážitek nás Lesy města Brna pozvaly do lesního areálu na kraji města Brna – Areál u mravence, kam jsme se vypravili druhý zářijový týden. Někteří se divili, proč jezdíme do města opékat buřty, když máme les u domu, ale stálo to za to. Za branami lesního areálu nás čekalo krásné prostředí,

obora s lesní zvěří, naučná stezka, posezení u ohně, opékání buřtů, zkrátka krásný slunečný den v přírodě na čerstvém vzduchu. Po ruchu velkoměsta nikde ani památky. Lesní areál nabízí spoustu aktivit, únikové hry, možnost přespat v týpí nebo v domě v korunách stromů. Stačí si vybrat. Děti i my dospělí jsme rádi za akce, kde můžeme pomoci, a odměnou nám jsou zážitky, na které budeme vzpomínat. A ty z EKO dne s Kometou mezi ně stoprocentně patří.

Kateřina Vejrostová

Foto: Kateřina Vejrostová

Podzimní zájezd do divadla

Zájemci z 2. stupně se v úterý 14. listopadu vydali na večerní představení do Městského divadla v Brně. Na Hudební scéně zhlédli nový rodinný muzikál s názvem The Addams Family. Jsem velmi ráda, že se toto téměř tříhodinové představení všem líbilo.

Gabriela Sedlářová

Líbilo se mi, jak na závěr vystupovali úplně všichni herci společně. Jel bych ještě jednou.

(Adam Ondráček, 9. A)

Líbilo se mi to hodně, hlavně příběh lásky Wednesday a Lucase. Celé to bylo moc hezky udělané.

(Andrea Mlaskačová, 9. A)

Líbily se mi kouřové efekty a blesky. Šel bych na to znovu.

(Zdeněk Prudký, 8. třída)

Divadlo se mi moc líbilo, bylo hezké.

(Eliška Skotníková, 6. třída)

Prostě to bylo celé super a za ty peníze to stálo.

(Tomáš Hovorka, 7. B)

Foto: Adéla Jelínková

Muzikál byl zábavný, doporučuji ho všem teenagerům.

(Kryštof Nečasánek, 7. B)

Divadlo se mi moc líbilo, měli to hezky propracované, hlavně uměli nádherně zpívat a tancovat. Některé scény byly hodně srandovní.

(Adriana Víchová, 7. B)

Divadlo se mi líbilo moc. Nejvtipnější byla máma Wednesday při chůzi. Měli to strašně dobře nacvičené a určitě to muselo dát moc práce.

(Simona Kovářová, 7. B)

Dne 16. 11. se celá škola ponořila do atmosféry projektového dne s názvem *Místo, kde žijeme*. Může se zdát, že téma je všední, ničím překvapivé, na první pohled možná i neatraktivní. Na druhou stranu je nám blízké, protože obec, kde bydlíme nebo chodíme do školy, většinou dobře známe. Víme o různorodých aktivitách a společenských událostech, které nám nabízí. Často je navštěvujeme či jinak využíváme pro svoje potěšení, zábavu a radost. Napadla nás myšlenka, že bychom náš projektový den mohli pro jednu věnovat tomu, co své obci tentokrát nabídneme *my*. A že jsme měli nápadů!

Jednotlivé třídy z naší školy si vybíraly ze tří možností, jak svůj projektový den strávit. Hlavními myšlenkami bylo aktivní zapojení žáků do dění obce nebo do spolupráce s místními spolky, které tvoří nedílnou část Nedvědice a její kultury, či poznávání obce na vlastní pěst.

Devátáci jako nejstarší lidé se pustili do mapování obce a jejích pozemků. Všimli si míst nevyužitých, zanedbaných či takových, která by rádi změnili. Přišli se zajímavými nápady využití. Co byste řekli na skatepark, rychlé občerstvení, lanové centrum, dětskou klubovnu nebo rekonstrukci místa u fontány? Všechny své nápady svědomitě zpracovávali ve skupinách do jednotlivých prezentací. A jelikož uplatňujeme respektující přístup a bereme vážně názory a přání našich dětí, pozvali jsme paní místostarostku spolu s paní ředitelkou, aby si naše žáky vyslechly. Po vzájemné diskuzi nám slíbily, že naše nápady předají obecní radě!

Osmáci dostali na starost tvorbu nedvědicke bojovky. Vybrali si zajímavá místa v Nedvědici, zpracovali jejich popis a vytvořili QR kódy, které lze načíst do chytrého telefonu, a tak si jednotlivé popisky

přečíst. Ale protože jsou kreativní, pojali úkol jako hru, která vás postupně provádí od jednoho místa k druhému. V Infocentru v Nedvědici dostanete ke hře pracovní list, který postupně vypracováváte a zároveň poznáváte místo, kde žijete. Dobrá práce, osmáci!

Sedmá A se vydala cestou spolupráce s místním spolkem Klub českých turistů. Besedu pro ně připravil aktivní člen, pan učitel Petr Vejrosta. Seznámil žáky nejen s historií KČT, ale povyprávěl i o sobě a svých aktivitách. Sedmáci prolistovali kroniky, které jsou sepsány od samého počátku spolku, a prohlédli si fotografie z putování. Inspirování tipy pana učitele se pak sami pustili do zpracovávání vlastních tipů na výlet. A aby žáci smysluplně využili čas, zavedl je pan učitel Petr Vejrosta na místa, která sice všichni od vidění znali, ale mnoho o nich nevěděli. Navštívili například pomník padlým z jednoho kusu mramoru či Císařskou studánku.

Sedmá B zpracovala v rámci projektového dne turistické mapy zaměřené na specifická a neobvyklá místa, která mohou zaujmout návštěvníky i obyvatele městyse. Mezi zajímavými body se na mapě třídy objevilo místo pro venčení psů, což bude jistě potěšením pro místní chlupaté kamarády i jejich majitele. Další atraktivní místo, které třída zdůraznila, je nejlepší místo k bobování, což rozhodně zvýší zábavu pro všechny milovníky zimních radovánek. Podpořili i svoje kamarády z osmičky a jejich originální QR nedvědicke hru zabudovali do své mapy. Turistické mapy osobně doručí do Infocentra v Nedvědici. Poslouží tak turistům, ale i místním!

Šestá třída se vrhla na vlastní poznávání obce. Přivítali kronikáře obce, pana Jiřího Šmída, který šestáky seznámil s místními

Foto: Lucie Mítášová

pověstmi. Poutavé povídání žáky zaujalo a přineslo řadu zajímavých informací, které mohli využít při následné práci. Jejich úkolem bylo vytvořit vlastní knihu o Nedvědici. Žáci pracovali ve skupinách. Každá skupina si vybrala jinou oblast, o které zjišťovala informace (škola, hrad, významné osobnosti, historie Nedvědice, současnost Nedvědice).

Pátá třída se spojila s volnočasovým centrem Freedom Art. Společně absolvovali krátkou besedu o činnosti spolku a zajímavých kroužcích, které nabízí. Společnými silami poté vytvořili podzimně-zimní výzdobu, kterou zútulnili náměstí před informačním centrem. Děti si tvoření v příjemném a přátelském prostředí moc užily a společně doufáme, že podobné aktivity budeme brzy zase moci zopakovat!

Čtvrtá třída se vydala cestou uspokojení chuťových pohárků. Ptáte se, jak to souvisí s naší obcí? Ze Svazu tělesně postižených naše pozvání přijala paní Věra Kostková, původem ze Vsetína. A co je na Moravě nejsladší? No přece frgály! S dětmi společně napekli tvarohové a hruškové. A povím vám, že lepší jsme snad ještě nejedli. Paní Kostkové patří naše velké díky!

Třetí třída se zaměřila na vlastní poznávání. Žáci putovali po městyse a poznávali důležitá místa – budovy, pomníky, sochy. Používali tablety a v nich vyhledávali informace. Zhlédli poutavé video, kde za pomoci dronu viděli Nedvědici a okolí z ptáčích perspektiv. Ze získaných údajů byl vytvořen plakát – města a vesnice v okolí, myšlenková mapa s vybranými budovami Nedvědice, fotky z vycházky a ze třídy.

Druháci se zase spojili se spolkem rybářů. Poprosili jsme pana Ing. Libora Doubka, člena 1. RK Nedvědice, zda by s námi sdílel informace o nedvědicke rybníku. A jelikož lepšího rybáře bychom těžko hledali, dokonce jsme s ním ulovili i několik pstruhů přímo na rybníku. Děti byly opravdu nadšené a naše plánovaná půlhodinka se

Práce žáků ze 7. B

Foto: Jana Švancarová

nám dost protáhla. Výstupem naší spolupráce jsou rybářsky motivované obrázky, ze kterých vytvoříme výstavu na zábradlí našeho rybníka. Budou nám tak zpříjemňovat podzimně-zimní procházky.

Ti nejmenší z nás, prvňáčci, se vydali také cestou vlastního poznávání. Nejprve si povídali o místě, kde bydlí, a o původu Nedvědice. Seznámili se s pověstí o vzniku městyse, poznávali důležité místní objekty a po svačině navštívili všechna tato místa, včetně svých bydlišť. To aby věděli, kde zazvonit, až budou s kamarády chtít jít ven!

V mateřské školce projektový den proběhl již o něco dříve, předškoláci stejně jako

pátý ročník spojili své síly s volnočasovým centrem Freedom Art, aby vytvořili dekorace, které na počátku adventního období použijí na výzdobu malého stroměčku na křižovatce u kostela. Mladším dětem ze třídy Berušek pan učitel Jiří Toman věnoval krásná krmítka, která vyráběli žáci ze základní školy. Školkačky si poté krmítka barevně ozdobili a přidali do nich pochutiny pro naše opeřené přátele. Krmítka pak s pomocí paní učitelek rozmístili po Nedvědicích. Nám ostatním svojí pestrobarevností určitě vykouzlí úsměv na tváři, až půjdeme kolem, a ptáčkům pro změnu pomohou zahřát bříška.

Osobně si myslím, že se projektový den opravdu vydařil. Přesvědčily mě o tom úsměvy na konci dne na tvářích dětí, učitelů i paní ředitelky. Ráda bych tímto způsobem vyjádřila poděkování všem dětem z naší školy, které ke svým dílčím částem projektu přistupovaly svědomitě a s respektem. Bylo vidět, že pokud je jejich práce spjata s místem, které má blízko k jejich srdci a má hlubší smysl, dokážou být zapáleni a kreativní.

Dominika Štarhová

*Čtvrtáci a jejich frgály
Foto: Ilona Lukášková*

*Šestáci při práci
Foto: Tereza Čechová*

*Osmáci a jejich bojovka
Foto: Iva Sýsová*

*Pátáci se svými výrobky z centra Freedom Art
Foto: Dominika Štarhová*

► Začátek roku u čtvrtáků

Velké změny letos čekaly nás čtvrtáky hned na úvod školního roku. Nejprve jsme si museli zvyknout na novou třídu – přestěhovali jsme se do jiné části chodby na prvním stupni. Druhou změnou byla změna učitele. Po třech letech strávených s paní učitelkou Janou Tomanovou, kdy jsme prožili nelehké chvíle v období distanční výuky, ale formovali se jako kolektiv a zažívali společně hodně skvělých akcí, se stala naší třídní paní učitelka Ilona Lukášková. První týden jsme si povídali o všem, co nás čeká, na co se můžeme nebo nemusíme těšit, seznamovali

jsme se s pravidly chování ve škole i třídě a objevovali jsme společně kouzlo velkých přestávek strávených venku. Zorganizovat takovou venkovní přestávku není úplně jednoduché, ale odměna v podobě usměvavých tváří a dobré nálady stojí za to. Také jsme si vyzkoušeli komunikační a socializační aktivity nejen ve škole, ale i ve venkovním prostředí.

Nejvíce jsme si ale v září užili projektový den *Procházky za historií*. Čtvrtáci a pátáci se společně rozjeli do kláštera Porta Coeli, kde na nás čekaly dva programy – Procházka po klášteře s kněžnou Kon-

stancí a výukový program o archeologii. Procházka z Předklášteří do Tišnova byla zakončena sladkou tečkou – zmrzlinou u Alberta. Společně cestovat, zažívat nové věci, pracovat na úkolech a užít si legrace – to je den podle našeho gusta.

Potom říjen zatůkal na dveře a přichystal si pro nás další překvapení. Tento krásný, teplý, barvami plný měsíc jsme si také užili, jak se dalo. A nebylo to jen tím, že jsme mohli trochu relaxovat a odpočívat během podzimních prázdnin. Především jsme se snažili nebýt jen v naší skvělé třídě, ale vyrazit i mimo prostory školy.

Celý říjen jsme se zapojovali do projektu z přírodovědy. Naším úkolem bylo vtělit se do fotografa nebo výtvarníka a seznámit se s jedlými i jedovatými houbami tak, abychom o nich nejen věděli, ale především abychom je už nikdy nesměchali dohromady.

18. října jsme se v rámci učiva vlastivědy o městech a obcích vydali na radnici městyse Nedvědice. Setkali jsme s panem starostou Petrem Konečným, paní matrikářkou Veronikou Flajšingerovou a v Informačním centru se nám věnovala paní Petra Zbořilová. Moc jim děkujeme, že nás seznámili s tím, jak to na radnici chodí, co všechno tam můžeme vidět a především co všechno si tam můžeme zařídit.

24. října jsme již podruhé zavítali do MŠ Nedvědice, abychom tam předčítali školáčkům pohádky. Snažíme se jim tak zpříjemnit jejich odpolední usínání a hlavně jim ukázat, že na ně čekají ve škole kamarádi, kterých se nemusí bát a kteří se na ně těší. Tentokrát jsme si četli o tom, jak Křemílek a Vochomůrka zabloudili v bedlovém lese a jak si ani nelízlí povídel.

S vlastivědou jsme se vydali i na další výlet. 25. října jsme měli možnost podívat se do vnitřních prostor hráze a elektrárny na Vírské přehradě. Počasí nám přálo a pan hrázný byl skvělý, takže jsme si den maximálně užili a opět se i sami o sobě něco dozvěděli při pobývání se svými spolužáky mimo třídu. Také jsme se seznámili s historií místa a zeměpisnými daty, která jsou s přehradou spjata. Moc

se nám to líbilo a už nedočkavě vyhlížíme další exkurzi.

Závěr měsíce se nesl ve znamení svátku, který, jak už teď víme, vznikl v Irsku, jmenoval se původně Samhain a který slavil přechod léta do zimy. Víte už, o jaký svátek šlo? No přece Halloween! Během našeho projektového dne jsme se dozvěděli nejen o původu svátku, ale i o tradičních zvycích, barvách, kostýmech a jídle a to všechno jsme si pěkně procvičili i v kombinaci s učivem českého jazyka, matematiky a výtvarné výchovy.

Tak co říkáte, chtěli byste být u našich dobrodružství s námi?

Ilona Lukášková
třídní učitelka 4. A

Virská přehrada
Foto: Ilona Lukášková

Na cestě do Porta coeli
Foto: Monika Havířová

Družina v novém školním roce

Začátek nového školního roku byl tu a my jsme s radostí v družině přivítali nové kamarády. A aby byl družinový život co nejvíce pestrý, připravili jsme pro děti zajímavé akce.

Celá škola se s námi zapojuje do netradičních dnů. Září se neslo ve znamení netradičních brýlí, říjen jsme pak všichni rozzářili oranžovým dnem, kdy jsme si na sebe oblékli co nejvíce věcí v této barvě. Listopad jsme zahájili v netradičních čepicích či kloboucích.

Letošní rok je jiný v tom, že za námi do družiny chodí naši starší spolužáci. Nepřicházejí si za námi ale hrát. Společně s našimi staršími kamarády jsme se učili o ovoci a zelenině nebo jsme si zpřijemnili společné chvíle opékáním špekáčků na školním hřišti u ohniště, které jsme si společně připravili.

Tradičně náš školní dvůr ozdobily halloweenské dýně. Jak jsme se u nás ve škole všichni shodli, dětem se tato podzimní výzdoba školního areálu opět velice povedla. Na konci října nás podobně jako minulý rok navštívila halloweenská strašidla, a aby se rádně vyřádila, uspořádali jsme pro ně diskotéku s halloweenskou bojovkou.

V tomto roce jsme navázali spolupráci s Freedomem, se kterým budeme společně pro děti vymýšlet různé aktivity, které je budou bavit a zpřijemníme jim tím podzimní a zimní dny.

Letos jsme také uspořádali soutěž v pouštění papírových vlaštovek. Chtěla bych pochválit všechny děti, které se této soutěže zúčastnily, za jejich kreativitu při skládání vlaštovek.

Oranžový den
Foto: Archiv ŠD

Měsíc listopad nám přinesl do družiny projekt osmé třídy k Mezinárodnímu dni nevidomých. Osmáci si pro děti připravili různá stanoviště, kdy se zavázanýma očima musely projít slalom, napsat pomocí Braillova písma své jméno či vypočítat jednoduché příklady.

Velmi zajímavý program čekal žáky 16. listopadu. Díky kosmickému zážitkovému stanu se mohli podívat do vesmíru.

Hana Bublánová
za vychovatelky ŠD

Opékání špekáčků

Vesmírný program v kreslárně
Foto: Archiv ŠD

Pestrá výuka v páté třídě

Na podzim k nám na první stupeň opět zavítala paní Andrea Hrušková. Tentokrát se žáci pustili do přípravy halloweenské-
ho pohoštění. Hlavní ingrediencí pokrmů byla dýně. Naši pátáci si společné vaření užili a pochutnali si na veškerých připravených dobrotách. Pochvalu si zaslouží také za vlastní „kuchařky“, které vytvořili během následující výuky.

Na konci listopadu se celá třída vypravila do místního květinářství, kde si žáci vytvořili adventní dekorace. Velmi děkujeme paní Michaela Havířové za ochotu, přízeň a poskytnutí veškerého materiálu. Díky ní si naši školáci mohli již poněkolkáté vytvořit krásné výrobky.

Eva Šimečková

Kuchařky

Příprava pokrmů ve cvičené kuchyňce

Dýňové muffiny

4 vejce
200 g třtinového cukru
1 vanilkový cukr
200 g špaldové mouky polohrubé
1 lžíce kypřicího prášku
2 lžičky perníkového koření
100 g sekaných mandlí
150 g dýně Hokkaidó nastrouhané
nejemno

Vejce vyšlehejte s cukrem do pěny, přidejte olej a poté všechny sypké suroviny lehce promíchejte. Těsto rozdělte do košíčků na muffiny a peče na 180°C cca 30 minut.

Vyrábění u paní M. Havířové

Foto Archiv ZŠ

FOTOREPORTÁŽ Z ADVENTNÍCH TRHŮ POD PERNŠTEJNEM 2.12. 2023

Foto: Eva Zemanová, Petr Konečný, Lenka Válková

nová > zelená > úsporám

Jihlavská 2523/36
Žďár nad Sázavou

**dotace až
90 tis. Kč na
solární ohřev vody**

pokud pobíráte starobní či
invalidní důchod nebo
příspěvky na bydlení
dotace je řešena na základě
žádosti odbornými poradci
zdarma, peníze obdržíte
na účet **PŘEDEM**

**ZAJISTÍME I DODÁVKU A MONTÁŽ
TEPELNÉHO ČERPADLA**

+420 730 150 207

fve@elmont-invest.cz

+420 605 595 927

info@elmont-invest.com

NABÍJECÍ STANICE | LED OSVĚTLENÍ | ROZVADĚČE

elmont-invest

ELEKTROMONTÁŽE | REALIZACE FVE | REVIZE

fotovoltaika na klíč
silnoproudé elektromontáže
revize elektroinstalací
elektromontáže NN

www.fvemontaze.cz

www.elmont-invest.com

elmontinvest

elmontinvestsro

ŠKODA Plus

Škoda Octavia Ambition Plus
1,2 TSI, 77 kW, manuál

Cena	225 000 Kč
Do provozu	2013
Tachometr	76 500 km

Škoda Yeti Active
2,0 TDI, 81 kW, 4x4, manuál

Cena	239 000 Kč
Do provozu	2015
Tachometr	182 630 km

Škoda Octavia Style
1,0 TSI, 85 kW, automat

Cena	425 000 Kč
Do provozu	2019
Tachometr	47 052 km

Škoda Karoq Active
2,0 TDI, 85 kW, manuál

Cena	565 000 Kč
Do provozu	2021
Tachometr	21 690 km

Škoda Octavia Combi Ambition Plus
1,5 TSI, 110 kW, manuál

Cena	595 000 Kč
Do provozu	2022
Tachometr	26 093 km

Škoda Enyaq iV 80
150 kW/85 E1H

Cena	798 000 Kč
Do provozu	2020
Tachometr	93 084 km

Jednoduše výhodná nabídka

Vyměňte u nás svůj automobil za mladší. Ke každému ročnímu vozu z nabídky Škoda Plus Vám přidáme spoustu výhod. Škoda Plus. Ojeté vozy bez obav.

www.skodaplus.cz

ŠKODA Financial Services

Úvěr. Leasing. Pojištění. Mobilita.

Váš autorizovaný partner programu Škoda Plus:

AUTO ... s.r.o.

Nádražní 67, 591 01 Žďár nad Sázavou

Tel.: 566 630 303

www.auto-auto.cz

auto